

SPRÁVA O ČINNOSTI SPLNOMOCNENCA  
VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY PRE  
RÓMSKE KOMUNITY  
za rok 2025



## Obsah

|                                                                                                                                                    |           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>ZHRNUTIE .....</b>                                                                                                                              | <b>2</b>  |
| <b>A. PREHĽAD A VYHODNOTENIE ČINNOSTÍ ÚSVRK A JEHO PORADNÝCH ORGÁNOV.....</b>                                                                      | <b>5</b>  |
| 1. Štruktúra úradu a personálne obsadenie v roku 2025 .....                                                                                        | 5         |
| 2. Činnosti splnomocnenca ako poradného orgánu vlády SR.....                                                                                       | 6         |
| 2.1 Odborné činnosti na národnej úrovni .....                                                                                                      | 6         |
| 2.2 Spolupráca s orgánmi štátnej a verejnej správy a ďalšími subjektmi .....                                                                       | 8         |
| 2.3 Mediálne aktivity .....                                                                                                                        | 11        |
| 2.4 Medzinárodná spolupráca .....                                                                                                                  | 12        |
| 2.5 Činnosť poradných orgánov splnomocnenca .....                                                                                                  | 13        |
| 3. Plnenie úloh sprostredkovateľského orgánu v rámci programového obdobia 2021-2027<br>a programového obdobia 2014-2020.....                       | 14        |
| 3.1 Plnenie úloh sprostredkovateľského orgánu v rámci programového obdobia 2021-2027 .....                                                         | 14        |
| 3.2 Plnenie úloh sprostredkovateľského orgánu v rámci programového obdobia 2014-2020 .....                                                         | 23        |
| <b>B. PREHĽAD REALIZOVANÝCH PROJEKTOV A OPATRENÍ .....</b>                                                                                         | <b>23</b> |
| 1. Projekty implementované úradom splnomocnenca v rámci programového obdobia 2021-2027 .....                                                       | 23        |
| 2. Projekty financované z grantovej výzvy EK.....                                                                                                  | 33        |
| 3. Činnosti v rámci Plánu obnovy a odolnosti SR.....                                                                                               | 35        |
| 4. Projekty financované zo štátneho rozpočtu (dotačná schéma) .....                                                                                | 36        |
| <b>C. ANALÝZA ÚČINNOSTI VYNALOŽENÝCH PERSONÁLNYCH, INŠTITUCIONÁLNYCH A FINANČNÝCH<br/>KAPACÍT NA POMOC MARGINALIZOVANÝM RÓMSKYM KOMUNITÁM.....</b> | <b>37</b> |
| 1. Východiská a účel analýzy.....                                                                                                                  | 37        |
| 2. Súhrnný prehľad realizovaných aktivít a vynaložených kapacít.....                                                                               | 38        |
| 3. Analýza účinnosti podľa prioritných oblastí.....                                                                                                | 38        |
| 3.1. Prioritná oblasť Vzdelávanie .....                                                                                                            | 38        |
| 3.2 Prioritná oblasť Zamestnanosť .....                                                                                                            | 41        |
| 3.3 Prioritná oblasť Bývanie.....                                                                                                                  | 43        |
| 3.4 Prioritná oblasť Zdravie .....                                                                                                                 | 46        |
| 3.5 Prioritná oblasť Boj s protirómskym rasizmom a podpora participácie .....                                                                      | 49        |
| <b>D. VYHODNOTENIE PLNENIA ÚLOH VYPLÝVAJÚCICH Z PROGRAMOVÉHO VYHLÁSENIA VLÁDY<br/>V OBLASTI INKLÚZIE MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKÝCH KOMUNIT .....</b>  | <b>51</b> |
| <b>E. SYSTÉMOVÉ PROBLÉMY A VÝZVY V OBLASTI INKLÚZIE MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKÝCH<br/>KOMUNIT V SR .....</b>                                          | <b>53</b> |
| <b>F. NÁVRHY OPATRENÍ NA ZLEPŠENIE SITUÁCIE MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKÝCH KOMUNIT .....</b>                                                           | <b>54</b> |
| <b>Zoznam použitých skratiek.....</b>                                                                                                              | <b>56</b> |

## ZHRNUTIE

Splnomocnenec vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity (ďalej len „**splnomocnenec**“) má podľa § 2 ods. 1 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov (ďalej len „**zákon č. 575/2001 Z. z.**“) a Štatútu Splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity (ďalej len „**štatút splnomocnenca**“) postavenie poradného orgánu vlády Slovenskej republiky pre problematiku rómskych komunít v Slovenskej republike, pričom plní úlohy zamerané na riešenie záležitostí rómskych komunít a realizuje systémové opatrenia na zlepšenie postavenia a ich integráciu do spoločnosti, osobitne v oblasti tvorby, realizácie a koordinácie efektívnejších politík a realizácie systémových opatrení, zameraných na prevenciu sociálneho vylúčenia rómskych komunít a podporu ich začleňovania do spoločnosti. Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 575/2001 Z. z. je splnomocnenec v postavení stáleho splnomocnenca vlády.

Podľa čl. 4 ods. 3 štatútu splnomocnenca, **splnomocnenec je povinný predložiť na rokovanie vlády každoročne do 31. marca správu o svojej činnosti** vrátane činnosti úradu za predchádzajúci kalendárny rok.

**Táto správa poskytuje ucelenú informáciu o činnosti splnomocnenca a úradu splnomocnenca v roku 2025**, prehľad realizovaných projektov a opatrení, analýzu účinnosti vynaložených kapacít z finančného, personálneho aj inštitucionálneho hľadiska, identifikáciu hlavných problémov a návrhy opatrení na zlepšenie situácie marginalizovaných rómskych komunít.

Splnomocnenec sa podieľa na **tvorbe, realizácii a koordinácii politík vlády a politík Európskej únie, vrátane realizácie pomoci poskytovanej Európskou úniou, pri zlepšovaní postavenia rómskych komunít**, najmä na procesoch inklúzie a integrácie Rómov do spoločnosti v kontexte stratégie Európa 2020 a Agenda 2030. Vo vymedzenom rozsahu plní informačnú povinnosť voči orgánom Európskej únie a ďalším medzinárodným organizáciám. Podieľa sa na tvorbe, realizácii a koordinácii verejných politík integrácie Rómov prijímaných na základe verejných politík a odporúčaní medzinárodných organizácií ako aj záväzkov Slovenskej republiky vyplývajúcich z privilegovaných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách.

Činnosť splnomocnenca vlády zabezpečuje samostatná organizačná zložka Úradu vlády Slovenskej republiky (ďalej aj podľa povahy „úrad vlády“ alebo „ÚV SR“), ktorou je Úrad splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity (ďalej len „**úrad splnomocnenca**“), ktorý plní organizačné, administratívne a materiálno-technické zabezpečenie činnosti splnomocnenca.

Úlohou úradu splnomocnenca je zabezpečovanie riešenia záležitostí rómskych komunít a realizácia systémových opatrení na zlepšenie postavenia a ich integráciu do spoločnosti, osobitne v oblasti tvorby, realizácie a koordinácie efektívnejších politík a realizácie systémových opatrení, zameraných na prevenciu sociálneho vylúčenia rómskych komunít a podporu ich začleňovania do spoločnosti. Pri plnení tejto úlohy sa úrad splnomocnenca zameriava na **nastavovanie verejných politík zameraných na inklúziu marginalizovaných rómskych komunít v širokej spolupráci** s ústrednými orgánmi štátnej správy a samosprávami, miestnou územnou samosprávou, so súkromným sektorom a odbornou a občianskou spoločnosťou. Úrad splnomocnenca je **koordinačným orgánom** vo vzťahu k Stratégii rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 (ďalej len „**Stratégia**“ alebo „**Stratégia 2030**“) a jej Akčným plánom vrátane ich prípravy, realizácie a monitorovania.

Úrad zabezpečuje **poradnú činnosť pre vládu SR**, koordináciu medzi rezortmi, pripomienkovanie legislatívnych a nelegislatívnych materiálov a aktívnu účasť v poradných orgánoch vlády.

Úrad prostredníctvom regionálnej koordinácie intenzívne **spolupracuje so samosprávnymi orgánmi** pri tvorbe miestnych inkluzívnych politík a zároveň vykonáva **intervencie pri krízových situáciách**. Súčasne úrad splnomocnenca, v rámci vyššie uvedených záväzkov, vedie aj individuálne intervencie a podnety aj vo vzťahu k orgánom presadzovania práva pri ochrane ústavných a základných práv a slobôd.

Úrad splnomocnenca v roku 2025 zabezpečoval **implementáciu projektov financovaných z Programu Slovensko 2021 – 2027, Plánu obnovy a odolnosti SR, štátneho rozpočtu a grantov EÚ**, zameraných na sociálno-ekonomickú integráciu marginalizovaných rómskych komunít (MRK).

Ako **sprostredkovateľský orgán pre oblasť inklúzie MRK priamo riadi alokáciu 431,5 mil. eur** (229,5 mil. EUR z EFRR a 202 mil. EUR z ESF+). Projekty sa sústreďujú na infraštruktúru (vodovod, kanalizácie, komunikácie, sociálne bývanie, školská infraštruktúra), integrované komunitné intervencie v obciach s prítomnosťou MRK, usporiadanie právnych vzťahov k pozemkom pod osídleniami a monitorovanie a hodnotenie inkluzívnych politík.

Jedným z kľúčových projektov ESF+ programového obdobia 2021 – 2027 je **národný projekt Rozvojové tímy I.**, s celkovou alokáciou 58,19 mil. EUR (z toho 49,46 mil. EUR z EÚ), ktorý v 60 obciach (28 v Prešovskom kraji, 25 v Košickom kraji, 7 v Banskobystrickom kraji) zabezpečuje integrovaný komplexný prístup v štyroch prioritných oblastiach – vzdelávanie, zamestnanosť, bývanie a boj s protirómskym rasizmom. **K 31. 12. 2025 projekt zamestnával 762 pracovníkov, z toho 411 Rómov, a poskytol podporu 21 780 evidovaným účastníkom prostredníctvom individuálnej, skupinovej a komunitnej práce.**

Významná časť kapacít bola v roku 2025 venovaná **projektom zameraným na usporiadanie vlastníckych a užívacích vzťahov k pozemkom pod osídleniami MRK** v prospech obcí a obyvateľov, ktoré sú predpokladom pre následné investície do infraštruktúry a legalizácie stavieb. Prostredníctvom jednoduchých pozemkových úprav bolo usporiadaných **1 384 pozemkov o výmere 661 976 m<sup>2</sup>** vo viacerých obciach. **Národný projekt** Asistencia obciam s prítomnosťou MRK pri usporiadaní právnych vzťahov k pozemkom pod osídleniami poskytuje obciam metodickú podporu, vyhotovovanie mapových podkladov, geometrických plánov, znaleckých posudkov a zmlúv. Súbežne sa realizovala **dopytová výzva na jednoduché pozemkové úpravy**, v rámci ktorej bolo k sledovanému obdobiu zazmluvnených **68 projektov** s celkovou zazmluvnenou sumou **7,22 mil. EUR**.

V **oblasti infraštruktúry a bývania** boli v roku 2025 implementované viaceré dopytové výzvy zamerané na rozvoj technickej a sociálnej infraštruktúry v obciach z Atlasu rómskych komunít 2019. Výzva „**Miestne občianske a preventívne služby**“ s vyčlenenou alokáciou 96,87 mil. EUR viedla k zazmluvneniu **421 projektov** v obciach, s celkovou zazmluvnenou sumou **95,51 mil. EUR**, poskytnutými prostriedkami 58,80 mil. EUR a **vytvorením 2 307 pracovných miest, z toho 1 975 pre osoby z MRK**. **Integrované investičné výzvy** PSK-UV-006-2024-DV-EFRR a PSK-UV-007-2024-DV-EFRR sústredené na vodu, kanalizáciu, komunikácie a ďalšiu infraštruktúru zaznamenali vysoký dopyt – v prvej bolo **schválených 112 žiadostí** o NFP v hodnote 75,33 mil. EUR a **zazmluvnených 32 projektov za 23,51 mil. EUR**, v druhej bolo **schválených 176 žiadostí** za 45,52 mil. EUR a **zazmluvnených 156 projektov v hodnote 35,54 mil. EUR**, pričom časť žiadostí bola neschválená alebo ponechaná v zásobníku pre nedostatok alokácie. Osobitná výzva PSK-UV-008-2024-DV-EFRR bola zameraná na **rozšírenie kapacít základných škôl** v obciach s prítomnosťou MRK v Bratislavskom kraji a viedla k schváleniu dvoch žiadostí v celkovej výške **12,5 mil. EUR**.

Z **dotačnej schémy** bolo v roku 2025 podporených 34 projektov na základe výzvy (448 tis. EUR) a 15 dotácií mimo výzvy (264 tis. EUR).

V rámci vyhodnotenia **plnenia úloh vyplývajúcich z Programového vyhlásenia vlády** (ďalej len „PVV“) v oblasti inklúzie MRK sa ÚSVRK v roku 2025 zapojil do monitorovania piatich kľúčových ukazovateľov výkonnosti (KPI), ktoré nadväzujú na tri ciele PVV súvisiace so zamestnanosťou Rómov, štandardmi bývania, prevenciou predčasného ukončenia školskej dochádzky a obnovou kultúrnych pamiatok s prvkom zamestnávania MRK.

Identifikácia **hlavných problémov a výziev** ukazuje, že napriek rozsiahlym intervenciám pretrvávajú viaceré systémové bariéry v jednotlivých prioritných oblastiach. V nadväznosti na tieto zistenia **správa formuluje návrhy opatrení na zlepšenie situácie MRK**, ktoré smerujú k dlhodobej inštitucionálnej transformácii vyžadujúcu systémovú medzirezortnú koordináciu, dostatočné a predvídateľné verejné financovanie, dôslednú protidiskriminačnú politiku a skutočnú participáciu ľudí, ktorých sa tieto politiky bezprostredne týkajú. Zároveň sa odporúča rozvíjať mechanizmy, ktoré znižujú bariéry samospráv pri zapájaní sa do inklúzie - zjednodušiť administratívu, riešiť spolufinancovanie a kapacity, integrovať rómsku inklúziu do širšieho regionálneho plánovania a pracovať s lokálnou verejnou mienkou.

# A. PREHĽAD A VYHODNOTENIE ČINNOSTÍ ÚSVRK A JEHO PORADNÝCH ORGÁNOV

## 1. Štruktúra úradu a personálne obsadenie v roku 2025

K 31. 12. 2025 je organizačná štruktúra úradu splnomocnenca v zmysle Organizačného poriadku Úradu splnomocnenca vlády Slovenskej republiky v aktuálnom znení nasledujúca:

/1/ Kancelária splnomocnenca

1.1. Oddelenie právnej podpory

/2/ Mediálny odbor

/3/ Sekcia strategických politík

3.1. Odbor inkluzívnych politík

3.2. Odbor regionálnej politiky a krízového manažmentu

3.3. Odbor programovej jednotky

/4/ Sekcia implementácie projektov I.

4.1. Odbor Národného projektu Usporiadania právnych vzťahov k pozemkom

4.2. Odbor Národného projektu Rozvojových tímov

4.3. Odbor technickej pomoci Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky

/5/ Sekcia implementácie projektov II.

5.1. Odbor Národného projektu Misijno-pastoračných centier

5.2. Odbor Národného projektu Monitorovanie a hodnotenie

/6/ Sekcia európskych programov

6.1. Odbor programovania, hodnotenia, monitorovania a metodiky

6.1.1. Oddelenie monitorovania a hodnotenia

6.1.2. Oddelenie programovania a metodiky

6.2. Odbor posudzovania a výberu projektov

6.3. Odbor implementácie neinvestičných projektov sprostredkovateľského orgánu

6.3.1. Oddelenie implementácie neinvestičných projektov I.

6.3.2. Oddelenie implementácie neinvestičných projektov II.

6.4. Odbor implementácie investičných projektov sprostredkovateľského orgánu

6.4.1. Oddelenie implementácie investičných projektov I.

6.4.2. Oddelenie implementácie investičných projektov II.

6.5. Odbor auditu, kontroly, nezrovnalosti a vykazovania

6.6. Oddelenie finančnej kontroly na mieste

6.7. Organizačný odbor

6.7.1. Právne oddelenie

6.7.2. Oddelenie technickej pomoci.

Čo sa týka personálnych kapacít úradu splnomocnenca, v priebehu roka 2025 bola v tomto smere situácia nasledovná:

K 31. 12. 2025 bol počet systemizovaných miest za celý ÚSVRK 285. Z uvedeného počtu bolo obsadených 227 miest, z čoho 148 tvorili obsadené miesta ÚSVRK v Bratislave, obsadených na regionálnych pracoviskách ÚSVRK bolo 79 miest.

## 2. Činnosti splnomocnenca ako poradného orgánu vlády SR

### 2.1 Odborné činnosti na národnej úrovni

**Poradná činnosť splnomocnenca** je realizovaná vo vzťahu k vláde a jej členom, aktívnou účasťou v poradných orgánoch vlády a v zložkách týchto orgánov, uskutočňovaním koordinačnej funkcie podľa § 24 ods. 1 písm. d) zákona č. 575/2001 Z. z., pripomienkovaním legislatívnych a nelegislatívnych materiálov, ako aj implementáciou záväzkov z medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách s prednosťou pred zákonom.

Úrad splnomocnenca prostredníctvom svojich odborných útvarov realizoval svoju poradnú činnosť najmä v nasledujúcich rovinách:

**I/ Spolupodieľanie sa na tvorbe štátnych politík** s dopadom na obyvateľov/ky rómskych komunít s akcentom na marginalizované rómske komunity, čím sa zabezpečuje, aby potreby týchto komunít boli zohľadnené aj v koncepcných a strategických dokumentoch iných rezortov.

#### **II/ Vykonávanie úloh gestora a koordinátora plnenia Stratégie rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030**

Stratégia a na ňu nadväzujúce akčné plány tvoria základný dokument, ktorý je zároveň národným záväzkom vlády Slovenskej republiky, ktorý na úrovni priorít definuje smerovanie verejných politík za účelom dosiahnutia viditeľnej zmeny v oblasti rovnosti a začleňovania Rómov. Prijatie Stratégie a na Stratégiu nadväzujúcich akčných plánov, je jednou zo základných podmienok pri príprave implementačného mechanizmu politiky súdržnosti EÚ po roku 2020 v podmienkach Slovenskej republiky.

Stratégiu rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 schválila vláda Slovenskej republiky svojím uznesením č. 181/2021. Bola vypracovaná v súlade s pracovným dokumentom komisie 52020SC0530 pod názvom Strategický rámec EÚ pre rovnosť, začlenenie a účasť Rómov a jeho sprievodný návrh revidovaného odporúčania Rady o národných strategických rámcoch pre rovnosť, začlenenie a účasť Rómov. Stratégia je aj v súlade s čl. 2 ods. 1 písm. d) a e), čl. 5 a čl. 7 dohovoru CERD. Akčné plány k Stratégii rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 na roky 2025 – 2027 boli prijaté uzneseniami vlády SR nasledovne:

- Uznesením vlády č. 256/2022 boli schválené akčné plány k Stratégii rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 na roky 2022 – 2024.
- Uznesením vlády č. 793/2024 boli schválené Akčné plány k Stratégii rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 na roky 2025 – 2027.
- Uznesením vlády č. 638/2025 bola schválená Aktualizácia Akčných plánov k Stratégii rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 na roky 2025 – 2027.

**III/ Nastavovanie verejných politík** zameraných na inklúziu marginalizovaných rómskych komunít v širokej spolupráci s ústrednými orgánmi štátnej správy (MŠVVaM SR, MPSVaR SR, MIRRI SR, MV SR,

MŽP SR, MH SR, MD SR, MPRV SR, MZV SR) a samosprávami, miestnou územnou samosprávou, so súkromným sektorom a odbornou a občianskou spoločnosťou.

**IV/ Odborná spolupráca a koordinácia na regionálnej a lokálnej úrovni** prostredníctvom regionálnej koordinácie. V rámci tohto prístupu sa uplatňuje bottom-up prístup (na základe podnetov z regiónov sa uplatňujú potreby na národnej úrovni).

**V/ Primárny kontaktný bod pre medzinárodnú agendu** zameranú na inklúziu rómskych komunít – komunikácia s Európskou komisiou, Radou Európy, Európskym parlamentom, Svetovou Bankou, zastupiteľskými úradmi a s krajinami s prítomnosťou rómskych komunít.

**Na tvorbe verejných politík** s dopadom na obyvateľov/ky rómskych komunít s akcentom na marginalizované rómske komunity, sa úrad splnomocnenca spolupodieľal v roku 2025 najmä pripomienkovaním legislatívnych a nelegislatívnych návrhov, strategických a koncepčných dokumentov, odpočtom implementácie medzinárodných a európskych dohovorov, odpočtom uznesení vlády SR. Svojou činnosťou a pôsobením úrad splnomocnenca prispieval k dodržiavaniu záväzkov SR na medzinárodnej a európskej úrovni.

Súčasne úrad splnomocnenca, v rámci vyššie uvedených záväzkov, viedol individuálne intervencie aj vo vzťahu k orgánom presadzovania práva pri ochrane ústavných a základných práv a slobôd.

Úrad splnomocnenca zabezpečuje poradnú činnosť splnomocnenca aj prostredníctvom jeho členstva v poradných orgánoch vlády, alebo jej podriadených organizačných zložkách, akými sú:

- Monitorovací výbor pre Program Slovensko 2021 – 2027,
- Komisia pri Monitorovacom výbore pre Program Slovensko 2021 – 2027 pre marginalizované rómske komunity (predseda komisie),
- Komisia pri Monitorovacom výbore pre Program Slovensko 2021 – 2027 pre Cieľ 2 (Zelenšia nízkouhlíková Európa) politiky súdržnosti EÚ (podpredsedovia Komisie),
- Komisia pri Monitorovacom výbore pre Program Slovensko 2021 – 2027 pre Cieľ 4 (Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv) politiky súdržnosti EÚ – (podpredsedovia Komisie),
- Rada vlády Slovenskej republiky pre Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj,
- Rada vlády Slovenskej republiky pre Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky,
- Rada vlády SR pre ľudské práva a rodovú rovnosť,
- Rada vlády Slovenskej republiky pre národnostné menšiny,
- Rada vlády Slovenskej republiky pre mimovládne neziskové organizácie,
- Rada vlády Slovenskej republiky pre prevenciu kriminality,
- Rada vlády Slovenskej republiky pre duševné zdravie,
- Rady vlády Slovenskej republiky pre regionálny rozvoj a politiku súdržnosti Európskej únie,
- Rada vlády Slovenskej republiky pre inklúziu marginalizovaných rómskych komunít,
- Komory štátnej správy Rád partnerstva.

## 2.2 Spolupráca s orgánmi štátnej a verejnej správy a ďalšími subjektmi

**Úrad splnomocnenca je platformou prepájajúcou rôznych aktérov** (ústredné orgány štátnej správy, regionálne a miestne štruktúry, odbornú a akademickú verejnosť, mimovládne neziskové organizácie, orgány miestnej územnej samosprávy, so súkromným sektorom a odbornou a občianskou spoločnosťou) v témach politik tykajúcich sa rómskych komunít:

- Pripomienkovanie zámerov národných projektov a výziev (NP Zamestnanosť, NP Zručnosti pre trh práce, výzva Podpora rozvoja zručností prostredníctvom profesijných kvalifikácií a mikroosvedčení v oblasti inteligentnej špecializácie a zelenej transformácie).
- Účast' na okrúhlych stoloch k návrhom zámerov národných projektov „Zručnosti pre Slovensko – program podpory základných zručností dospelých“, „PRIMUS – podpora a rozvoj inteligencie mládeže a jej univerzálnych schopností“.
- Pripomienkovanie dokumentov, správ a zákonov (Výročná správa o implementácii Národného plánu posilnenia Záruky pre mladých ľudí v SR s výhľadom do roku 2030 za rok 2024, Správa o postavení a právach príslušníkov národnostných menšín za obdobie rokov 2023 – 2024, Zákon o národnostných menšinách, Národná stratégia digitálnych zručností SR).
- Zapojenie sa do tvorby strategického materiálu Politika zamestnanosti SR do roku 2035.
- Zapojenie sa do aktualizácie tzv. základného dokumentu o Slovenskej republike pre potreby OSN.
- Zapojenie sa do aktualizácie Národnej rámcovej stratégie podpory sociálneho začlenenia a boja proti chudobe.
- Účast' na konferencii „Učiť sa inak“ – konferencia o nových prístupoch k vzdelávaniu dospelých
- Spracovanie - Informácia o napíňaní opatrení vyplývajúcich z Národného akčného plánu Európskej záruky pre deti v Slovenskej republike s výhľadom do roku 2030 obsahuje informácie o plnení opatrení za rok 2024 pre MPSVaR SR.
- Spracovanie podkladu k Správe o obchodovaní s ľuďmi, ktorú každoročne vydáva Ministerstvo zahraničných vecí USA (Trafficking in Persons Report – TIP).
- Účast' na zasadnutí pracovnej skupiny k oblasti bývania pracovná podskupina k inklúzii (UNHCR, Človek v ohrození).
- Účast' na zasadnutí Pracovnej skupiny k tvorbe Programu rozvoja bývania Banská Bystrica 2035.
- Účast' na stretnutí riadiaceho výboru NP „Šanca na návrat 2“.
- Účast' na I. evaluačnom seminári NP "Šanca na návrat 2" 10.09.2025.
- Účast' na rokovaní Rady pre územné plánovanie, nominácia za ÚSVRK (2x ročne).
- Účast' na regionálnej konferencii „Proaktívna bytová politika obcí v ťažko skúšaných okresoch“ 6. novembra 2025, obec Jesenské.
- Účast' na konferencii „Ako budovať modernú a otvorenú samosprávu“ ( 8. -9. 4. 2025, Banská Bystrica).
- Účast' na konferencii: Terénna sociálna a komunitná práca, jednotné kontaktné miesta a Sociálno-klimatický fond Bratislava (25. apríla, FSEV UK v Bratislave).
- Účast' na pracovnej skupine k tvorbe Programu rozvoja bývania Banská Bystrica 2035, priebežne 2025.
- Účast' na stretnutí Pracovnej podskupiny k inklúzii – téma BÝVANIE, organizátor Človek v ohrození, 21. februára 2025.

- Spolupráca s Ministerstvom vnútra SR, Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi.
- Spolupráca so Slovenským národným strediskom pre ľudské práva v otázkach boja s protirómskym rasizmom.
- Spolupráca s Ministerstvom školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR a Radou vlády SR pre prevenciu kriminality v oblasti prevencie kriminality.

**Úrad splnomocnenca realizuje odbornú spoluprácu a koordináciu na regionálnej a lokálnej úrovni** s orgánmi miestnej štátnej správy, orgánmi samosprávy, školami, mimovládnyimi organizáciami, právnickými osobami a fyzickými osobami na úseku príslušných programov a politík zameraných na zlepšovanie postavenia rómskych komunít v spoločnosti. Zástupcovia úradu splnomocnenca sú súčasťou viacerých pracovných skupín a výborov na úrovni miestnej štátnej správy a samosprávy.

Úrad splnomocnenca sa v roku 2025 na regionálnej a lokálnej úrovni v dotknutom období podieľal na týchto aktivitách:

- **Spolupráca na tvorbe strategických, rozvojových a koncepčných dokumentov** orgánov miestnej samosprávy, zabezpečoval ich obsahový súlad so Stratégiou rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 a podieľal sa na ich pravidelnom monitorovaní a vyhodnocovaní.
- **Riešenie návrhov, žiadostí a podaní** právnických osôb a fyzických osôb zamerané na riešenie zlepšovania postavenia príslušníkov rómskych komunít v spoločnosti.
- **Vykonávanie cielených intervencií** v súčinnosti s príslušnými orgánmi štátnej správy, štátnej samosprávy, školami, školskými zariadeniami, mimovládnyim neziskovým sektorom, aktivistami, cirkevnými inštitúciami, inými právnickými osobami a fyzickými osobami, na zlepšovanie postavenia Rómov na regionálnej a lokálnej úrovni, najmä na úseku ich začleňovania do spoločnosti.
- **Návrh opatrení a aktivít** orgánom miestnej štátnej správy a miestnej samosprávy zamerané na zlepšovanie postavenia príslušníkov rómskych komunít v spoločnosti, pri ich začleňovaní do spoločnosti. V rámci realizácie prepája a sieťuje jednotlivých aktérov a poskytuje metodickú podporu a potrebnú spoluprácu.
- **Spolupráca pri krízových situáciách.** Zamestnanci úradu splnomocnenca sú promptne prítomní pri akýchkoľvek krízových situáciách, ktoré nastanú v obciach s prítomnosťou rómskych komunít (sú prítomní na krízových štáboch, komunikujú s kľúčovými orgánmi štátnej správy a územnej samosprávy, bezpečnostnými a záchrannými zložkami, a ďalšími relevantnými aktérmi).

Medzi **najväznejšie riešené situácie** v relevantnom období patrili prípady v týchto obciach a mestách:

**Obec Plavecký Štvrtok** – riešenie akútnej situácie pre výuku detí v ZŠ. V predchádzajúcich rokoch pôvodná škola zistila obrovské nedostatky v statike budovy. Následne sa vyučovalo niekoľko rokov v náhradných avšak nevhodných priestoroch. ÚSVRK v rámci dotačnej výzvy poskytol finančné prostriedky na výstavbu novej smart školy.

**Mesto Partizánske** – riziko vysťahovania obyvateľov a zbúranie bytového domu v centre mesta. ÚSVRK poskytoval súčinnosť samospráve a obyvateľom, pre nápravu o oblasti spolunažívania, poriadku a pravidelného platenia poplatkov. Vytvoril sa Rómsky občiansky výbor, ktorý garantoval dodržiavanie uvedených dohôd. Vysťahovanie sa oddialilo, a rodiny neostali bez legálneho bývania.

**Mesto Dunajská Streda** – Kračanská cesta – ÚSVRK poskytoval súčinnosť Úradu komisára pre deti, RÚVZ a mestu pri všeobecnom ohrození zdravia detí a mládeže, ako aj dospelých nedostatočnými

podmienkami – nefunkčnou kanalizáciou. Následne mesto zabezpečilo opravu znefunkčnenej kanalizácie obyvateľmi tejto lokality.

**Mesto Trnava** mestská časť – Farárske – konflikty obyvateľov vzájomne ako aj so susedmi a médiami. ÚSVRK poskytoval súčinnosť samospráve, PZ SR a iným inštitúciám pri riešení zabezpečenia bezpečnosti. Samospráva cez pomocné profesie a starších referentov pre prácu s MRK za účasti ÚSVRK situáciu upokojili a navrhli ďalšie riešenia.

**Obec Lomnička** - požiar. Požiar zasiahol 5 domov v Lomničke, obyvatelia prišli o takmer všetko. Postihnutých bolo 50 ľudí, z toho 25 detí, ktorí sa ocitli bez náhradného bývania. Krízový štáb zasadal 16. 2. 2025, bola vyhlásená mimoriadna situácia. Ihneď bolo zabezpečené dočasné ubytovanie v kultúrnom dome a preverila sa potreba materiálnej pomoci ako posteľe, deky a paplóny. Na nasledujúcom zasadnutí zastupiteľstva sa riešili ďalšie kroky pomoci. Úrad splnomocnenca bol nápomocný už od prvého zasadnutia krízového štábu a aktívne pomáhal koordinovať celú pomoc. Oblečenie a potraviny boli distribuované cez neziskové organizácie, obec a VÚC. Pracovníci ÚPSVaR asistovali pri vyplňovaní žiadostí o humanitárny príspevok pre postihnutých priamo na mieste. Prebehlo vyhlásenie verejnej zbierky prostredníctvom transparentného účtu alebo platformy DONIO. ÚSVRK pri koordinácii spolupracoval a riešil krízové otázky hneď od začiatku, čím významne podporil organizáciu pomoci a ďalšie kroky riešenia situácie.

**Obec Spišský Štiavnik** – požiar. Požiar v rómskej osade zničil približne 11 obydľí a spôsobil, že 146 ľudí prišlo o bývanie. Krízový štáb obce a záchranné zložky zriadili dočasné ubytovanie v miestnom komunitnom centre, kde Okresný úrad Poprad zabezpečil matrace, paplóny a základné vybavenie a starosta obce koordinoval stravovanie a základné potreby pre postihnutých. ÚSVRK a rôzne neziskové organizácie zabezpečovali humanitárnu pomoc obci, ako aj chod – fungovanie dočasného ubytovania. ÚSVRK koordinoval pomoc už od prvých dní, aktívne sa zúčastňoval krízových štábov, pomáhal s organizáciou materiálnej a logistickej podpory a prispel z dotačnej schémy sumou 40 000 € na bezprostrednú pomoc postihnutým rodinám.

**Obec Petrovo** – nútené vysťahovanie. Nový vlastník pozemku po jeho získaní výmenou za pôvodne cirkevný, podal žalobu a súd rozhodol o vypratani nehnuteľnosti, právne oddelenie úradu pripravilo odvolanie v mene obyvateľov. Tento krok poskytol obyvateľom reálnu možnosť brániť sa právnou cestou. Intervencia bola nutná a zabezpečili sme odpustenia poplatkov zo strany súdu. Práve táto skutočnosť umožnila, aby súdne konanie mohlo ďalej pokračovať a aby sa odvolaním mohol zaoberať vyšší súd. Výsledok súdneho konania zatiaľ nie je známy, avšak považujeme za dôležité, že sa podarilo zabezpečiť základný procesný priestor na ochranu ľudských práv dotknutých obyvateľov.

**Mesto Veľký Krtíš** – ohrozenie straty bývania. 5 rodín sa ocitlo v situácii, že kvôli dlhom bývalého vlastníka bytov, boli byty postihnuté výkonom exekučného záložného práva. Napriek tomu, že sťažnosť na Ústavný súd SR nebola úspešná, úrad splnomocnenca venuje mimoriadnu pozornosť tomuto prípadu a je nápomocný pri hľadaní riešenia, aby obyvatelia bytoviek neprišli o svoje bývanie.

**Chminianske Jakobovany** – krízová situácia. Obmedzenie, resp. zrušenie autobusových spojov z dôvodu ničenia interiérov autobusov. ÚSVRK poskytoval súčinnosť pre elimináciu obmedzenia spojov, ktorými by došlo k obmedzovaniu dochádzky do škôl a do práce dospelým osobám. Absolvovali sme v rámci spoločnej komunikácie – účasť na viacerých fokusových skupinách a stretnutiach. Po výmene šoféra autobusu za miestneho a prijatí koordinátora MOaPS do služieb obce sa spoj obnovil. Na základe tejto spolupráce sa ukázalo, že podobné problémy majú viaceré samosprávy. Úrad Prešovského samosprávneho kraja navštívil splnomocnenec a pri Prešovskom samosprávnom kraji vznikla pracovná skupina MRK, kde hľadáme systémové riešenia za účasti Prešovského samosprávneho kraja, ÚSVRK, samospráv nie len v téme verejnej dopravy.

**Malý Slivník/Terňa** – diskriminácia v škole. Na základe súdneho rozhodnutia ktoré uznalo za diskriminačné rozdelenie žiakov bolo nutne hľadanie riešení pri odstránení diskriminácie. ÚSVRK bol prizvaný k riešeniu, t.j. k prerozdeleniu žiakov druhého stupňa z obce Malý Slivník do viacerých základných škôl v meste Prešov. Dôvodom bola zmena spoločného školského obvodu od školského roka 2025/2026 na základe rozhodnutia Regionálneho úradu školskej správy v Prešove. Presun sa týkal 44 žiakov a ich umiestnenia do desiatich základných škôl v rámci mesta Prešov s cieľom zabezpečiť rovný prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a lepšie kapacitné podmienky. Stretnutie prebehlo za účasti zástupcov mesta Prešov, ÚPSVaR, školského úradu a regionálneho koordinátora desegregácie.

**Nižný Hrabovec** – incident medzi deťmi a rodičmi v ZŠ. Následkom bola krízová situácia a 126 detí z Kamenej Poruby na základe rozhodnutia rodičov prestali chodiť do spádovej ZŠ. Obe obce a ZŠ sa obrátili na ÚSVRK so žiadosťou o pomoc pri zabezpečení opätovného plnenia povinnej školskej dochádzky. Zástupcovia ÚSVRK sa zúčastnili viacerých stretnutí s pedagogickým zborom, rodičmi žiakov, samosprávami, vrátane multidisciplinárneho stretnutia na ÚPSVaR Vranov. Po 2 týždňoch sa po úsilí samospráv, rozvojového tímu Kamenná Poruba, ÚSVRK a pedagogického zboru podarilo postupne situáciu upokojiť a zabezpečiť návrat školopovinných detí do ZŠ. Zároveň sme s Prešovským samosprávnym krajom riešili zabezpečenie prepravy žiakov.

**Luník IX** – požiar. Súčinnosť po tragickom požiari v lokalite Mašličkovo pri ktorom zahynuli dve deti a zranila sa matka a ďalšie dieťa. Celkovo požiar zničil 5 obydľí a približne 20 ľudí ostalo bez domova. Samospráve sme zabezpečili hygienickú pomoc pre najmenších, pomáhali koordinovať riešenie situácie a navrhli postupnosť dôležitých krokov, ktoré treba nutne vykonať po požiari ako napríklad zabezpečenie miesta požiaru, náhradného ubytovania, informovanie o vykonaných krokoch a iné.

**Úrad splnomocnenca spolupracuje s Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky a sekciou plánu obnovy Úradu vlády** pri zabezpečovaní činností Regionálnych centier MIRRI SR v Prešove, Košiciach, Banskej Bystrici a Nitre a poskytovaní všeobecnej podpory vo forme poskytovania základných informácií o fondoch Európskej únie, poradenstva pri identifikovaní vhodnej výzvy na financovanie zámeru, o oprávnených aktivitách, typoch oprávnených výdavkov, projektov.

Úrad splnomocnenca okrem toho poskytuje **metodickú podporu procesov dlhodobého integrovaného regionálneho plánovania** na úrovni samosprávnych krajov a území udržateľného mestského rozvoja, pričom podporuje sieťovanie a spoluprácu všetkých socioekonomických partnerov v území v súlade s uzatvoreným Memorandom o spolupráci medzi Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky a Úradom vlády SR.

Úrad splnomocnenca **participuje na projektoch na národnej a medzinárodnej úrovni**, pripomienkuje projektové zámery národných projektov v rámci Programu Slovensko, dopytovo-orientovaných výziev pod Programom Slovensko v pôsobnosti úradu splnomocnenca, MPSVaR SR, MŠVVaM SR, MZ SR.

## 2.3 Mediálne aktivity

Úrad splnomocnenca dbá na komplexné informovanie a komunikáciu v internej aj externej oblasti, budovanie dobrého mena úradu a jeho predstaviteľov, posilňovanie povedomia o úrade, informovanie o jeho poslaní a činnostiach. Cieľovými skupinami sú médiá a široká verejnosť. Prioritou je zabezpečenie objektívneho, včasného a komplexného informovania verejnosti o výsledkoch práce prostredníctvom všetkých dostupných komunikačných nástrojov:

- Počet vydaných tlačových správ.....30

- Počet odpovedí médiám.....141
- Účasť v reláciách.....28
- Počet pozretí a aktívnej účasti na sociálnych sieťach..... + 5 000 000
- Počet organizovaných eventov.....2

Úrad splnomocnenca z hľadiska mediálnej odozvy prezentoval ťažiskové činnosti:

- Posilnenie externej komunikácie s verejnosťou a médiami so zameraním na európske projekty/činnosť sprostredkovateľského orgánu: Úspešná implementácia projektov financovaných z fondov Európskej únie, zameraných na zlepšenie postavenia rómskych komunít.
- Informovanie verejnosti o vyhlásených výzvach, dotačných schémach a súvisiacich témach.
- Posilňovanie celospoločenského dialógu na odbúravanie predsudkov a spoločenských predsudkov, a to formou antidiskriminačnej rubriky a prednášok na školách.
- Informovanie o poskytovaní pomoci a dotácií z ÚSVRK na riešenia mimoriadne nepriaznivých mimoriadnych situácií rómskej komunity.

## 2.4 Medzinárodná spolupráca

Úrad splnomocnenca sa **aktívne zapája do medzinárodnej spolupráce** s cieľom zlepšiť situáciu rómskych komunít na Slovensku. Medzinárodná spolupráca splnomocnenca a úradu splnomocnenca prebiehala vo viacerých oblastiach. Tieto aktivity pomáhajú zlepšovať situáciu rómskych komunít na Slovensku a prispievajú k výmene osvedčených postupov a inovácií v oblasti sociálnej inklúzie.

V dotknutom období úrad splnomocnenca v oblasti medzinárodnej spolupráce realizoval napríklad nasledovné činnosti:

- Vypracovanie podkladov pre monitoring napĺňania cieľov Stratégie rovnosti, inklúzie a participácie Rómov za roky 2023 a 2024 pre Európsku komisiu (reflexia EU strategického rámca).
- Aktívna účasť na stretnutí Poradného výboru k Rámcovému dohovoru na ochranu národnostných menšín, ktoré sa uskutočnilo v októbri 2025 na Ministerstve zahraničných vecí a európskych záležitostí SR.
- Pripomienkovanie príspevkov siete EURoma (European Affordable Housing Plan, EURoma Contribution to Anti-Racism Strategy, EURoma Network Eurochild report).
- Aktívna účasť na stretnutí Poradného výboru k Rámcovému dohovoru na ochranu národnostných menšín, ktoré sa uskutočnilo v októbri 2025 na Ministerstve zahraničných vecí a európskych záležitostí SR.
- Úrad splnomocnenca spolupracuje s Radou Európy a Výborom expertov pre záležitosti Rómov a kočovníkov (ADI-ROM) pri príprave relevantných dokumentov týkajúcich sa desegregačných a inkluzívnych politík vo vzdelávaní rómskych detí a detí kočovníkov. Úrad splnomocnenca sa zároveň podieľa na aktivitách zameraných na začlenenie rómskej histórie do školského kurikula.
- Úrad splnomocnenca spolupracuje s Európskym rómskym inštitútom pre umenie a kultúru (ERIAC) v oblasti rozvoja odborných kompetencií a výmeny osvedčených postupov vo vzdelávaní o rómskom holokauste.
- Úrad splnomocnenca nadviazal spoluprácu s bulharským Centrom pre integráciu detí a žiakov z etnických menšín vo vzdelávaní a s nórskou vzdelávacou organizáciou Wergeland Centrom s cieľom plánovania spoločných iniciatív na podporu inklúzie rómskych komunít a výmeny osvedčených postupov v tejto oblasti.
- Účasť v pracovnej skupine k ochrane a inklúzii (Liga za ľudské práva a Človek v ohrození) - Úrad vysokého komisára OSN pre utečencov (United Nations High Commissioner for Refugees)

- Spolupráca na plnení odporúčaní Dohovoru Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi skupinou expertov pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi (GRETA).
- Plnenie medzinárodných zmlúv : CAT - Convention against Torture, CEDAW - Convention against discrimination of women, CERD - Convention on Racial discrimination, IHRA – International Holocaust Remembrance Alliance, ICESCR – Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach, Európska charta jazykov, Rámcový dohovor na ochranu národnostných menšín, UPR - OSN Universal Periodic Review.
- Bilaterálna spolupráca s Gréckou republikou v súvislosti s napĺňaním stratégie pre inklúziu Rómov v oboch krajinách.
- Bilaterálna spolupráca s Belgickom a Spojeným kráľovstvom ohľadne postavenia Rómov pochádzajúcich zo Slovenska.

## 2.5 Činnosť poradných orgánov splnomocnenca

Úlohu poradných orgánov splnomocnenca plnia:

- Rada splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity pre mimovládne neziskové organizácie,
- Poradný orgán splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity pre oblasť mládeže.

### **Rada splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity pre mimovládne neziskové organizácie**

Rada splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity pre mimovládne neziskové organizácie začínala svoju činnosť ako Poradný orgán splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity pre oblasť mimovládnych a neziskových organizácií, ktorého prvé zasadnutie sa konalo dňa 14. decembra 2017.

Príkazom splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity zo 7. júna 2022 bol poradný orgán premenovaný na Radu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity pre mimovládne a neziskové organizácie (ďalej len „Rada“) a bol prijatý nový štatút, doplnený Príkazom z dňa 22.2.2023 (aktuálne v znení opatrenia splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity č. 2/2025, zo dňa 29. októbra 2025).

Rada predstavuje poradný orgán splnomocnenca na zabezpečenie úloh súvisiacich s plnením Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2030 a na zabezpečenie implementácie záväzkov Slovenskej republiky vyplývajúcich z príslušných medzinárodných zmlúv upravujúcich základné práva a slobody, vydaných odporúčaní na základe týchto zmlúv, ako aj legislatívnych a nelegislatívnych právnych aktov Európskej únie na úseku integrácie Rómov. Cieľom Rady je podporiť participatívny prístup k integrácii prostredníctvom zmysluplného zapojenia mimovládnych a neziskových organizácií do tvorby, vykonávania, monitorovania a vykazovania opatrení zameraných na Rómov.

### **Poradný orgán splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity pre oblasť mládeže**

Cieľom poradného orgánu je podporiť aktívny a participatívny prístup rómskej mládeže k tvorbe, vykonávaniu, monitorovaniu a preskúmvaniu verejných politík inklúzie rómskej mládeže.

Úlohy poradného orgánu v zmysle štatútu definovaného opatrením splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity č. 3/2025 z 15. decembra 2025 sú:

- posudzovať návrhy a formulovať odporúčania splnomocnencovi, dotýkajúce sa verejných politík inklúzie rómskej mládeže,
- predkladať splnomocnencovi odporúčania k legislatívnym a nelegislatívnym návrhom v oblasti podpory inklúzie rómskej mládeže,

- zisťovať a monitorovať potreby a názory zainteresovaných strán a aktérov inklúzie rómskej mládeže, na lokálnej aj celoštátnej úrovni,
- identifikovať výzvy inklúzie rómskej mládeže,
- navrhovať opatrenia na posilňovanie postavenia rómskej mládeže v procesoch participácie, prípravy a tvorby verejných politík inklúzie rómskej mládeže,
- navrhovať opatrenia na riešenie situácie rómskej mládeže vo verejných politikách podľa osobitného zákona,
- odporúčať aktivity a podporné opatrenia zamerané na rómsku mládež a jej aktívnu participáciu v procese inklúzie Rómov,
- napomáhať začleňovaniu rómskej mládeže do verejných politík,
- zabezpečovať prenos informácií medzi jednotlivými partnermi na národnej a lokálnej úrovni.

### 3. Plnenie úloh sprostredkovateľského orgánu v rámci programového obdobia 2021-2027 a programového obdobia 2014-2020

#### 3.1 Plnenie úloh sprostredkovateľského orgánu v rámci programového obdobia 2021-2027

V zmysle Zmluvy o poverení podľa čl. 71 ods. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 v spojení s § 10 ods. 4 a § 11 ods. 2 zákona č. 121/2022 Z. z. o príspevkoch z fondov Európskej únie a o zmene a doplnení niektorých zákonov a podľa § 23 a § 31 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, bol Úrad vlády SR poverený na vykonávanie časti úloh riadiaceho orgánu ako sprostredkovateľský orgán pre Program Slovensko (ďalej aj „P SK“). Úlohu sprostredkovateľského orgánu v oblasti inklúzie marginalizovaných rómskych komunít vykonáva Úrad splnomocnenca ako organizačná súčasť Úradu vlády SR podľa § 24 ods. 6 zákona č. 575/2001 Z. z.

**ÚSVRK** ako gestor politiky koordinácie uskutočňovania inklúzie MRK a plniaci úlohy sprostredkovateľského orgánu v oblasti podpory sociálno-ekonomickej integrácie MRK priamo **riadi alokáciu vo výške 431,5 mil. EUR**, z toho EFRR 229,5 mil. EUR a ESF+ 202 mil. EUR. Zvyšnú alokáciu ESF+ určenú primárne do MRK vo výške 507,5 mil. EUR riadi MPSVaR SR a MŠVVaM SR v súlade s ich kompetenciami a v úzkej spolupráci s úradom splnomocnenca.

V Programe Slovensko je vyčlenených 907 mil. EUR ako alokácia špecificky určená pre inklúziu MRK, v gescii 4 ústredných orgánov štátnej správy – ÚV SR, MPSVaR, MŠVVaM a MZ SR. Dôležitou úlohou úradu splnomocnenca je **koordinácia zberu dát a monitoring a realizácia kvalitatívnych a kvantitatívnych analýz** s cieľom vyhodnocovať efektívnosť financovaných intervencií a navrhovanie opatrení na zlepšenie efektívnosti.

**Tabuľka - prehľad alokácie v rámci Programu Slovensko v gescii ÚSVRK**

| Priorita programu | Fond | Alokácia v EUR (EÚ zdroje) | Podporované intervencie                                                                       |
|-------------------|------|----------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|
| 2P2               | EFRR | 71 300 000                 | Budovanie vodohospodárskej infraštruktúry a nakladanie s odpadom                              |
| 4P2               | EFRR | 26 000 000                 | Rekonštrukcia škôl                                                                            |
| 3P1               | EFRR | 30 500 000                 | Budovanie a rekonštrukcia miestnych komunikácií                                               |
| 4P6               | EFRR | 71 700 000                 | Podpora bývania, budovanie vodohospodárskej infraštruktúry, príprava projektovej dokumentácie |

|                    |      |                    |                                                                                              |
|--------------------|------|--------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|
| 4P9                | EFRR | 30 000 000         | Podpora bývania - výstavba a rekonštrukcia sociálneho bývania                                |
| SPOLU              | EFRR | 229 500 000        |                                                                                              |
| 4P6                | ESF  | 202 000 000        | Podpora sociálneho začlenenia MRK (národné projekty dopytové výzvy zamerané na inklúziu MRK) |
| SPOLU              | ESF  | 202 000 000        |                                                                                              |
| <b>SPOLU ÚSVRK</b> |      | <b>431 500 000</b> |                                                                                              |

Súčasťou organizačnej štruktúry ÚSVRK je **Sekcia európskych programov** (ďalej aj „SEP“), ktorá zabezpečuje výkon úloh súvisiacich s implementáciou intervencií financovaných z fondov Európskej únie.

**Na sekcii európskych programov boli v danom období realizované nasledovné činnosti:**

- v rámci prípravy a zmien výziev spolupráca s vecnými gestormi jednotlivých rezortov – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR, Ministerstvo zdravotníctva SR, Ministerstvo životného prostredia SR a Ministerstvo dopravy SR;
- aktualizácia riadiacej dokumentácie v oblastiach, za ktoré zodpovedá ÚV SR ako SO, napr. Manuál procedúr a súvisiace dokumenty a usmernenia, Príručka pre prijímateľa;
- súčinnosť pri aktualizácii vnútorných riadiacich aktov, napr. interné predpisy ÚV SR, Podpisový poriadok ÚSVRK; katalóg rizík ÚV SR;
- zabezpečenie školení pre zamestnancov ÚV SR v spolupráci s MF SR a Úradom pre územné plánovanie a výstavbu SR;
- účasť na medzirezortných pracovných skupinách;
- príprava a aktualizácia podkladov do Harmonogramu plánovaných výziev a odpočet plnenia Harmonogramu plánovaných výziev pre riadiaci orgán;
- sledovanie finančných záväzkov - dodržanie flexibility a rozpočtu pre SO ÚV SR;
- vypracovanie a aktualizácia vzorových zmlúv o poskytnutí NFP k jednotlivým vyhláseným a pripravovaným výzvam P SK;
- príprava podkladov pre revízie P SK;
- výkon administratívneho overovania doručených ŽoNFP, proces odborného hodnotenia ŽoNFP a vydávanie rozhodnutí o ŽoNFP;
- zazmluvňovanie projektov na základe vydaných rozhodnutí o schválení ŽoNFP;
- vypracovanie dodatkov k už účinným zmluvám o NFP;
- realizácia kontrol žiadostí o posúdenie verejných obstarávaní;
- poskytovanie právnej podpory vo vzťahu k implementácii P SK - vypracovanie právnych stanovísk, analýz a usmernení z oblasti pôsobnosti sprostredkovateľského orgánu;
- činnosti Osobitnej komisie pre odvolania a Osobitnej komisie pre preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania (v rámci odvolacieho konania bolo prejednaných 6 odvolaní a 3 podnety na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania);
- vedenie 5 súdnych konaní, 3 upomínacích konaní, 3 exekúcie, 1 správne konanie;
- komunikácia s Policajným zborom, orgánmi činnými v trestnom konaní a súdmi na účely riešenia nezrovnalostí;
- zoznam úloh vyplývajúcich z uznesení vlády SR za celú SEP a ich odpočtovanie;
- pripomienkovanie interných a externých materiálov legislatívnej a nelegislatívnej povahy;
- návrhy znenia pripravovaných národných projektov;
- členstvo, účasť a plnenie úloh za SO v rámci Komisie pri Monitorovacom výbore pre P SK pre opatrenia zamerané na budovanie a podporu administratívnych kapacít;

- členstvo, účasť a plnenie úloh za SO v rámci Koordinačného výboru pre kontrolu verejného obstarávania organizovaného Úradom pre verejné obstarávanie ako sprostredkovateľským orgánom pre kontrolu VO;
- riadenie a implementácia projektov technickej pomoci:
  - **Celková alokácia** finančných prostriedkov TP pre úrad vlády/úrad splnomocnenca ako prijímateľa: **25 308 844 EUR**.
  - Na prvú vyhlásenú výzvu zo strany MIRRI SR ako RO pre P SK zo dňa 10.11.2023 (kód výzvy: PSK-MIRRI-902-2023-TP-ESF+; alokácia: 7 430 676,64 €) bolo **predložených 5 žiadostí o NFP** v celkovej výške **5,098 mil. EUR**. Predmetom boli oprávnené výdavky za roky 2023-2024. V rámci uvedených 5 projektov bolo v priebehu rokov 2024-2025 predložených **14 žiadostí o platbu** v celkovej výške **4,997 mil. EUR**. Zo strany MIRRI SR ako RO pre P SK boli tieto požadované prostriedky refundované v plnej výške bez zistení a bez identifikácie neoprávnených výdavkov, pričom realizácia posledných 3 projektov sa úspešne ukončila v roku 2025.
  - Dňa 13.12.2024 MIRRI SR vyhlásilo druhú výzvu pre úrad vlády/úrad splnomocnenca na financovanie projektov TP (kód výzvy: PSK-MIRRI-929-2024-TP-ESF+; alokácia: 12 791 549,87 €), pričom dňa 23.5.2025 nadobudla účinnosť jej aktualizácia. V rámci vyhlásenej výzvy bola 30.5.2025 zo strany úradu vlády/úradu splnomocnenca predložená na MIRRI SR **žiadosť o NFP** v celkovej výške **12,556 mil. EUR**, zameraná na financovanie všetkých výdavkov spojených s činnosťami úradu pre P SK na roky 2025-2026. V roku 2025 boli predložené na MIRRI SR **2 žiadosti o platbu** v sume **2,608 mil. EUR**.
- vykonané kontrolné činnosti na overenie dodržiavania podmienok poskytnutia finančných prostriedkov, oprávnenosti výdavkov a plnenia zmluvných a legislatívnych požiadaviek. Kontrolná činnosť bola zameraná najmä na prevenciu rizík, identifikáciu nedostatkov a prijímanie nápravných opatrení.
  - Počet vykonaných kontrol celkom: **476**
  - Z toho investičné kontroly: **29**
  - Z toho neinvestičné kontroly: **447**
  - Kontroly vykonané na základe podnetov: **23**
  - Počet identifikovaných zistení: **8**
  - Finančné vyčíslenie zistení: **10 696,25 EUR**
- v rámci externých/vnútorných auditov a kontroly boli vykonané 2 vládne audity, 1 finančná kontrola výkonu úloh riadiaceho orgánu delegovaných na sprostredovateľský orgán, 1 vnútorný audit;
- v oblasti nezrovnalosti a pohľadávkových dokladov bolo zaevidovaných 6 nezrovnalostí, z toho k 3 sa vzťahujú pohľadávkové doklady. 2 pohľadávkové doklady boli do konca roku 2025 vysporiadané a jeden s lehotou splatnosti v 1Q/2026.
- boli vypracované podklady k 8 žiadostiam o platbu na Európsku komisiu;
- prijatých 23 podnetov iných subjektov, z toho 21 podnetov bolo prešetrovaných/uzatvorených a 4 podnety sú v procese preverovania.

## Prehľad vyhlásených dopytovo-orientovaných výziev, národných projektov, konaní o žiadostiach o nenávratný finančný príspevok a stav implementácie projektov k 31.12.2025

V roku 2025 boli implementované projekty z nasledovných výziev na predkladanie žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku (ďalej aj „ŽoNFP“).

### **Miestne občianske a preventívne služby**

**Kód výzvy:** PSK-UV-001-2023-DV-ESF+

**Cieľ výzvy:** Výzva nadväzuje na úspešné projekty „Miestne občianske a poriadkové služby“ realizované v obciach s prítomnosťou MRK, ktoré boli financované v programovom období 2014-2020 z operačného programu Ľudské zdroje v rámci prioritnej osi 5 zameranej na integráciu MRK. Cieľom výzvy je podpora preventívno-informačných programov smerujúcich k zvýšeniu občianskej zodpovednosti a zlepšeniu občianskeho spolunažívania a podpora vzdelávania a zamestnanosti členov MOaPS v obciach s prítomnosťou MRK s predpokladom dlhodobého uplatnenia MRK na trhu práce.

**Termín vyhlásenia výzvy:** 30.06.2023

**Termín uzavretia výzvy:** 16.11.2023

**Vyčlenené finančné prostriedky** (EÚ zdroj + ŠR zdroj): 96 873 068,40 EUR

**Oprávnení žiadatelia:** obce z Atlasu RK 2019

**Oprávnené územie:** celé územie SR: VRR, MRR

|                                                 |                                                    |
|-------------------------------------------------|----------------------------------------------------|
| Počet zazmluvnených projektov/podporených obcí: | <b>421</b>                                         |
| Celková zazmluvnená suma:                       | <b>95 514 841,82 EUR</b> (EÚ zdroj + ŠR zdroj)     |
| Poskytnuté finančné prostriedky:                | <b>58 801 582,91 EUR</b> (EÚ zdroj + ŠR zdroj)     |
| Počet vytvorených pracovných miest:             | <b>2307;</b> z toho <b>1975</b> zamestnancov z MRK |

### **Národný projekt Rozvojové tímy I.**

**Kód výzvy:** PSK-UV-002-2023-NP-ESF+

**Cieľ výzvy:** Vytvárať „rozvojové tímy“, na úrovni vybraných obcí, ktoré budú koordinované a metodicky riadené ÚSVRK. Rozvojové tímy budú prispievať k riešeniu nepriaznivých situácií na úrovni celej sídelnej komunity, s dopadom na minoritu aj majoritu, prostredníctvom kombinovaných investícií ESF+ a EFRR, koordinovaných intervencií v oblastiach ako sú zamestnanosť, vzdelávanie, bývanie a boj s protirómskym rasizmom, ktoré budú prioritizované na základe rozvojových plánov obce.

**Termín vyhlásenia výzvy:** 28.07.2023

**Termín uzavretia výzvy:** 30.09.2023

**Vyčlenené finančné prostriedky** (EÚ zdroj + ŠR zdroj): 69 647 058,82 EUR

**Oprávnení žiadatelia:** ÚSVRK SR

**Oprávnené územie:** MRR - menej rozvinutý región

**Dátum schválenia žiadosti o NFP:** 18.09.2023

|                                  |                                                |
|----------------------------------|------------------------------------------------|
| Počet zazmluvnených projektov:   | <b>1</b>                                       |
| Celková zazmluvnená suma:        | <b>58 192 963,92 EUR</b> (EÚ zdroj + ŠR zdroj) |
| Poskytnuté finančné prostriedky: | <b>23 197 859,94 EUR</b> (EÚ zdroj + ŠR zdroj) |

**Národný projekt „Monitorovanie a hodnotenie inkluzívnych politík zameraných na rómsku populáciu, predovšetkým marginalizované rómske komunity – I. fáza“**

**Kód výzvy:** PSK-UV-003-2023-NP-ESF+

**Cieľ výzvy:** Zabezpečiť komplexné monitorovanie a hodnotenie životných podmienok rómskej populácie, predovšetkým MRK, vrátane koordinácie uskutočňovania inklúzie MRK formou zhromažďovania štatistických a iných dát a informácií s cieľom zabezpečiť systém monitorovania a hodnotenia životných podmienok rómskej populácie, predovšetkým MRK, ktoré súvisia s metodikou hodnotenia a monitorovania Stratégie rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 a spracovaním odporúčaní pre miestne, regionálne a národné politiky.

**Termín vyhlásenia výzvy:** 15.08.2023

**Termín uzavretia výzvy:** 30.09.2023

**Vyčlenené finančné prostriedky** (EÚ zdroj + ŠR zdroj): 3 930 000,59 EUR

**Oprávnení žiadatelia:** ÚSVRK SR

**Oprávnené územie:** celé územie SR: VRR, MRR

**Dátum schválenia žiadosti o NFP:** 06.10.2023

|                                  |                                               |
|----------------------------------|-----------------------------------------------|
| Počet zazmluvnených projektov:   | <b>1</b>                                      |
| Celková zazmluvnená suma:        | <b>3 913 134,99 EUR</b> (EÚ zdroj + ŠR zdroj) |
| Poskytnuté finančné prostriedky: | <b>1 179 553,59 EUR</b> (EÚ zdroj + ŠR zdroj) |

**Národný projekt Asistencia obciam s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít pri usporiadaní právnych vzťahov k pozemkom pod osídleniami**

**Kód výzvy:** PSK-UV-004-2023-NP-ESF+

**Cieľ výzvy:** Podpora procesov spojených s usporiadaním vlastníckych a užívacích vzťahov k pozemkom v osídleniach v obciach s prítomnosťou MRK, t. j. podpora procesu „vysporiadania pozemkov“, prostredníctvom poskytovania metodickej podpory obciam z ARK 2019 a realizácie informačných, usmerňovacích, osvetových a mediačných činností smerom k obciam, obyvateľom MRK a vlastníkom pozemkov.

**Termín vyhlásenia výzvy:** 24.08.2023

**Termín uzavretia výzvy:** 31.10.2023

**Vyčlenené finančné prostriedky** (EÚ zdroj + ŠR zdroj): 20 336 522,50 EUR

**Oprávnení žiadatelia:** ÚSVRK SR

**Oprávnené územie:** celé územie SR: VRR, MRR

**Dátum schválenia žiadosti o NFP:** 09.11.2023

|                                  |                                                |
|----------------------------------|------------------------------------------------|
| Počet zazmluvnených projektov:   | <b>1</b>                                       |
| Celková zazmluvnená suma:        | <b>20 330 528,82 EUR</b> (EÚ zdroj + ŠR zdroj) |
| Poskytnuté finančné prostriedky: | <b>2 340 535,97 EUR</b> (EÚ zdroj + ŠR zdroj)  |

**Podpora usporiadania právnych vzťahov k pozemkom v obciach s prítomnosťou MRK formou jednoduchých pozemkových úprav**

**Kód výzvy:** PSK-UV-005-2023-DV-ESF+

**Cieľ výzvy:** usporiadanie vlastníckych a užívacích vzťahov k pozemkom v prospech obce, v dôsledku čoho sa umožní komplexný rozvoj obce a osídlenia prostredníctvom následných kombinovaných aktivít z ESF+ a investícií z EFRR. Zároveň sa domácnostiam MRK vytvoria základné predpoklady na zlepšenie štandardov hygieny bývania realizáciou následných opatrení v oblasti občianskej vybavenosti obce (kanalizácia, vodovod, prístupové komunikácie a pod.) a opatrení smerujúcich k legalizácii stavieb v

prospech obyvateľov MRK, ako aj ďalších opatrení prispievajúcich k zlepšeniu kvality života a integrácii MRK.

**Termín vyhlásenia výzvy:** 12.4.2024

**Termín uzavretia výzvy:** otvorená

**Vyčlenené finančné prostriedky** (EÚ zdroj + ŠR zdroj): 10 715 313,00 EUR

**Oprávnení žiadatelia:** obce z Atlasu RK 2019

**Oprávnené územie:** celé územie SR: VRR, MRR

V rámci ukončeného 3 a 4 hodnotiaceho kola bolo predložených 57 ŽoNFP vo výške 6 310 056,65 EUR (EÚ zdroj + ŠR zdroj). Schválených bolo **50 ŽoNFP** v celkovej výške **5 363 548,14 EUR** (EÚ zdroj + ŠR zdroj).

|                                                  |                                               |
|--------------------------------------------------|-----------------------------------------------|
| Počet zazmluvnených projektov/podporených obcí:: | <b>68</b>                                     |
| Počet riadne ukončených projektov:               | <b>5</b>                                      |
| Celková zazmluvnená suma:                        | <b>7 220 822,23 EUR</b> (EÚ zdroj + ŠR zdroj) |
| Poskytnuté finančné prostriedky:                 | <b>186 115,70 EUR</b> (EÚ zdroj + ŠR zdroj)   |

**Integrovaná výzva - Podpora investičných aktivít ako komplexného rozvoja obcí z Atlasu rómskych komunít pre obce NP Rozvojové tímy**

**Kód výzvy:** PSK-UV-006-2024-DV-EFRR

**Cieľ výzvy:** Cieľom výzvy je zlepšiť prístup a využívanie základnej technickej infraštruktúry a občianskej vybavenosti pre obyvateľov obcí z Atlasu rómskych komunít 2019 alebo jeho následných ekvivalentov najmä pre obyvateľov osídlení MRK, prostredníctvom komplexného riešenia v oblastiach pitná voda, kanalizácie, nakladanie s odpadmi, miestne komunikácie ako aj príprava projektovej dokumentácie.

**Termín vyhlásenia výzvy:** 22.5.2024

**Termín uzavretia výzvy:** 28.2.2025

**Vyčlenené finančné prostriedky** (EÚ zdroj + ŠR zdroj): 77 510 975,29 EUR

**Oprávnení žiadatelia:** obce z Atlasu RK 2019, ktoré majú v čase podania ŽoNFP uzatvorenú platnú a účinnú zmluvu s prijímateľom Národného projektu Rozvojové tímy (resp. jeho ďalšími fázami)

**Oprávnené územie:** MRR – menej rozvinutý región

V rámci predmetnej výzvy bolo doručených 155 ŽoNFP v celkovej výške 88 174 877,64 EUR (EÚ zdroj + ŠR zdroj). SO v roku 2025 ukončil konanie o ŽoNFP pri 151 ŽoNFP pričom:

- **112 ŽoNFP** v celkovej výške **75 326 263,94 EUR** (EÚ zdroj + ŠR zdroj) schválil;
- 19 ŽoNFP v celkovej výške 8 910 593,99 EUR (EÚ zdroj + ŠR zdroj) neschválil;
- 12 ŽoNFP v celkovej výške 14 629 261,79 EUR (EÚ zdroj + ŠR zdroj) zastavil konanie;
- 8 ŽoNFP v celkovej výške 2 995 425,84 EUR (EÚ zdroj + ŠR zdroj) neschválil z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov alokovaných na výzvu.

|                                                 |                                                |
|-------------------------------------------------|------------------------------------------------|
| Počet zazmluvnených projektov/podporených obcí: | <b>32</b>                                      |
| Celková zazmluvnená suma:                       | <b>23 508 135,99 EUR</b> (EÚ zdroj + ŠR zdroj) |
| Počet projektov riadne ukončených:              | <b>6</b>                                       |
| Počet vypracovaných dodatkov:                   | <b>78</b>                                      |
| Počet VO priradených k projektom:               | <b>132</b>                                     |
| Počet doručených ŽoP:                           | <b>93; z toho schválených ŽoP: 50</b>          |
| Poskytnuté finančné prostriedky:                | <b>5 453 221,59 EUR</b> (EÚ zdroj + ŠR zdroj)  |

### **Integrovaná výzva - Podpora investičních aktivit obcí (infrastruktúra)**

**Kód výzvy:** PSK-UV-007-2024-DV-EFRR

**Cieľ výzvy:** zlepšenie prístupu a využívania základnej technickej infraštruktúry a občianskej vybavenosti pre obyvateľov obcí z Atlasu rómskych komunít 2019 alebo jeho následných ekvivalentov najmä pre obyvateľov osídlení MRK, prostredníctvom komplexného riešenia v oblastiach pitná voda, kanalizácie, nakladanie s odpadmi, miestne komunikácie ako aj príprava projektovej dokumentácie.

**Termín vyhlásenia výzvy:** 28.6.2024

**Termín uzavretia výzvy:** 29.11.2024

**Vyčlenené finančné prostriedky** (EÚ zdroj + ŠR zdroj): 59 000 470,59 EUR

**Oprávnení žiadatelia:** obce z Atlasu RK 2019, ktoré nemajú v čase podania ŽoNFP uzatvorenú platnú a účinnú zmluvu s prijímateľom Národného projektu Rozvojové tímy (resp. jeho ďalšími fázami)

**Oprávnené územie:** MRR – menej rozvinutý región

V rámci predmetnej výzvy bolo doručených 418 ŽoNFP v celkovej výške 159 658 494,91 EUR (EÚ zdroj + ŠR zdroj). SO v roku 2025 ukončil konanie o ŽoNFP pri 381 ŽoNFP, pričom:

- **176 ŽoNFP** v celkovej výške **45 523 764,09 EUR** (EÚ zdroj + ŠR zdroj) schválil;
- 15 ŽoNFP v celkovej výške 5 268 361,73 EUR (EÚ zdroj + ŠR zdroj) neschválil;
- 46 ŽoNFP v celkovej výške 14 869 375,41 EUR (EÚ zdroj + ŠR zdroj) zastavil konanie;
- 144 ŽoNFP v celkovej výške 74 974 940,66 EUR EU (EÚ zdroj + ŠR zdroj) neschváli z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov alokovaných na výzvu – zásobník projektov.

|                                                 |                                                |
|-------------------------------------------------|------------------------------------------------|
| Počet zazmluvnených projektov/podporených obcí: | <b>156</b>                                     |
| Celková zazmluvnená suma:                       | <b>35 544 063,91 EUR</b> (EÚ zdroj + ŠR zdroj) |
| Počet vypracovaných dodatkov:                   | <b>94</b>                                      |
| Počet VO priradených k projektom:               | <b>274</b>                                     |
| Počet doručených ŽoP:                           | <b>49; z toho schválených ŽoP: 29</b>          |
| Poskytnuté finančné prostriedky:                | <b>1 465 770,87 EUR</b> (EÚ zdroj + ŠR zdroj)  |

### **Rozšírenie kapacít základných škôl v obciach s prítomnosťou MRK v Bratislavskom samosprávnom kraji**

**Kód výzvy:** PSK-UV-008-2024-DV-EFRR

**Cieľ výzvy:** v obciach Bratislavského samosprávneho kraja (ďalej len „BSK“) nachádzajúcich sa v Atlase RK 2019 a jeho aktualizáciách zabezpečenie prístupu znevýhodnených skupín ako sú MRK k inkluzívnemu a vysokokvalitnému personalizovanému vzdelávaniu prostredníctvom investícií do infraštruktúry vo vzdelávacích zariadeniach vrátane rozšírenia kapacít (súvisiace stavebné úpravy a rekonštrukcia, výstavba, prístavba, nadstavba, obstarania a modernizácia materiálo-technického vybavenia) v nesegregovanom prostredí. Súčasťou podpory môžu byť stavebné úpravy a rekonštrukcia priestorov na školskú jedáleň prípadne výdajňu jedla a zabezpečenie materiálo-technického vybavenia jedálne prípadne výdajne jedla ako aj výstavba a rekonštrukcia školských športovísk. Aktivitou sa zabezpečí rovnosť príležitostí pre všetky deti a žiakov bez rozdielu s rešpektovaním ich individuálnych osobitostí a rozmanitých výchovno-vzdelávacích potrieb.

**Termín vyhlásenia výzvy:** 1.8.2024

**Termín uzavretia výzvy:** 28.2.2025

**Vyčlenené finančné prostriedky** (EÚ zdroj + ŠR zdroj): 12 499 173,00 EUR

**Oprávnení žiadatelia:** obce z Atlasu RK 2019 nachádzajúce sa na území BSK

**Oprávnené územie:** VRR - viac rozvinutý región

V rámci predmetnej výzvy boli doručené 2 ŽoNFP v celkovej výške 12 498 959,91 EUR (EÚ zdroj + ŠR zdroj). SO v roku 2025 ukončil konanie a **obe ŽoNFP** schválil celkovo vo výške **12 498 343,83 EUR** (EÚ zdroj + ŠR zdroj).

|                                                 |                                               |
|-------------------------------------------------|-----------------------------------------------|
| Počet zazmluvnených projektov/podporených obcí: | <b>1</b>                                      |
| Celková zazmluvnená suma:                       | <b>2 610 704,63 EUR</b> (EÚ zdroj + ŠR zdroj) |
| Počet vypracovaných dodatkov:                   | <b>1</b>                                      |
| Počet VO priradených k projektom:               | <b>11</b>                                     |

#### **Výzva pre zlepšenie podmienok bývania v obciach z Atlasu rómskych komunít**

**Kód výzvy:** PSK-UV-009-2024-DV-EFRR

**Cieľ výzvy:** zlepšiť podmienky bývania pre obyvateľov obcí z Atlasu rómskych komunít 2019 alebo jeho následných ekvivalentov, najmä pre obyvateľov osídlení MRK prostredníctvom rekonštrukcie a výstavby vyhovujúcich foriem bývania. V dôsledku aktivít tejto výzvy sa umožní komplexný rozvoj obce a osídlenia prostredníctvom investícií z EFRR a aktivít z ESF+ a domácnostiam MRK sa zlepšia štandardy hygieny bývania.

**Termín vyhlásenia výzvy:** 21.10.2024

**Termín uzavretia výzvy:** 30.5.2025

**Vyčlenené finančné prostriedky** (EÚ zdroj + ŠR zdroj): 51 764 706,00 EUR

**Oprávnení žiadatelia:** obce z Atlasu RK 2019

**Oprávnené územie:** celé územie SR: VRR, MRR

V rámci predmetnej výzvy bolo doručených 51 ŽoNFP v celkovej výške 102 068 756,15 EUR (EÚ zdroj + ŠR zdroj).

V roku 2025 SO ukončil konanie pri 20 ŽoNFP pričom:

- **13 ŽoNFP** v celkovej výške **26 329 735,12 EUR** (EÚ zdroj + ŠR zdroj) schválil;
- 5 ŽoNFP v celkovej výške 7 238 886,44 EUR (EÚ zdroj + ŠR zdroj) zastavil konanie;
- 2 ŽoNFP v celkovej výške 7 170 631,25 EUR (EÚ zdroj + ŠR zdroj) neschválil z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov alokovaných na výzvu – zásobník projektov.

Počet VO priradených k projektom: **46**

#### **Kvalitné a dostupné vzdelávanie pre žiakov z MRK prostredníctvom investícií do infraštruktúry základných škôl**

**Kód výzvy:** PSK-UV-010-2024-DV-EFRR

**Cieľ výzvy:** v obciach menej rozvinutého regiónu nachádzajúcich sa v Atlase rómskych komunít 2019 a jeho aktualizáciách zabezpečiť prístup žiakov z MRK k inkluzívnemu a vysokokvalitnému individualizovanému vzdelávaniu prostredníctvom investícií do infraštruktúry základných škôl (stavebné úpravy a rekonštrukcia, prístavba, nadstavba, obstaranie a modernizácia materiálo-technického vybavenia). Súčasťou podpory môžu byť výstavba, stavebné úpravy a rekonštrukcia priestorov kuchyne, školskej jedálne prípadne výdajne jedla a zabezpečenie materiálo-technického vybavenia kuchyne, jedálne prípadne výdajne jedla ako aj výstavba a rekonštrukcia školských športovísk a telocviční. Aktivitami výzvy sa zabezpečí rovnosť príležitostí pre všetky deti a žiakov bez rozdielu s rešpektovaním ich individuálnych osobitostí a rozmanitých výchovno-vzdelávacích potrieb.

**Termín vyhlásenia výzvy:** 12.12.2024

**Termín uzavretia výzvy:** 9.9.2025

**Vyčlenené finančné prostriedky** (EÚ zdroj + ŠR zdroj): 17 647 058,82 EUR

**Oprávnení žiadateľa:** obce z Atlasu RK 2019 nachádzajúce sa na území menej rozvinutého regiónu (a zároveň majú v čase podania ŽoNFP uzatvorenú platnú a účinnú zmluvu s prijímateľom Národného projektu Rozvojové tímy)

**Oprávnené územie:** MRR - menej rozvinutý región

V rámci predmetnej výzvy bolo doručených 37 ŽoNFP v celkovej výške 30 275 816,56 EUR (EÚ zdroj + ŠR zdroj).

V roku 2025 SO ukončil konanie pri 8 ŽoNFP pričom:

- 7 ŽoNFP v celkovej výške 5 008 189,67 EUR (EÚ zdroj + ŠR zdroj) zastavil konanie;
- 1 ŽoNFP v celkovej výške 1 234 816,87 EUR (EÚ zdroj + ŠR zdroj) neschválil.

Počet VO priradených k projektom: **46**

### **Miestne občianske a preventívne služby II.**

**Kód výzvy:** PSK-UV-011-2024-DV-ESF+

**Cieľ výzvy:** Podpora preventívno-informačných programov smerujúcich k zvýšeniu občianskej zodpovednosti a zlepšeniu občianskeho spolunažívania a podpora vzdelávania a zamestnanosti členov Miestnych občianskych a preventívnych služieb (ďalej len „MOaPS“) v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít s predpokladom dlhodobého uplatnenia MRK na trhu práce. Výzva nadväzuje na úspešné projekty „Miestne občianske poriadkové služby“ realizované v obciach s prítomnosťou MRK, ktoré boli financované v programovom období 2014-2020 z operačného programu Ľudské zdroje v rámci prioritnej osi 5 zameranej na integráciu MRK.

**Termín vyhlásenia výzvy:** 9.12.2024

**Termín uzavretia výzvy:** 15.1.2025

**Vyčlenené finančné prostriedky** (EÚ zdroj + ŠR zdroj): 1 257 647 EUR

**Oprávnení žiadateľa:** obce z Atlasu RK 2019, ktoré nemajú účinnú Zmluvu o poskytnutí NFP v rámci výzvy P SK s kódom PSK-UV-001-2023-DV-ESF+ s názvom „Miestne občianske a preventívne služby“ a majú na svojom území minimálny počet 80 obyvateľov MRK

**Oprávnené územie:** celé územie SR: VRR, MRR

V rámci predmetnej výzvy bolo doručených 22 ŽoNFP v celkovej výške 2 418 506,71 EUR (EÚ zdroj + ŠR zdroj).

V roku 2025 SO ukončil konanie pri všetkých 22 ŽoNFP pričom:

- **10 ŽoNFP** v celkovej výške **1 165 200,51 EUR** (EÚ zdroj + ŠR zdroj) schválil;
- 5 ŽoNFP v celkovej výške 475 032,49 EUR (EÚ zdroj + ŠR zdroj) neschválil;
- 2 ŽoNFP v celkovej výške 221 311,59 EUR (EÚ zdroj + ŠR zdroj) zastavil konanie;
- 5 ŽoNFP v celkovej výške 556 962,12 EUR (EÚ zdroj + ŠR zdroj) neschválil z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov alokovaných na výzvu – zásobník projektov.

Počet zazmluvnených projektov/podporených obcí:: **10**

Celková zazmluvnená suma: **1 165 200,50 EUR** (EÚ zdroj + ŠR zdroj)

Poskytnuté finančné prostriedky: **229 642,20 EUR** (EÚ zdroj + ŠR zdroj)

Počet vytvorených pracovných miest: **42; z toho 40 zamestnancov z MRK**

## 3.2 Plnenie úloh sprostredkovateľského orgánu v rámci programového obdobia 2014-2020

**V rámci plnenia úloh sprostredkovateľského orgánu týkajúcich sa programového obdobia 2014-2020 boli v danom období realizované nasledovné činnosti:**

- spolupráca s MPSVaR SR pri aktualizácii Opisu systémov riadenia a kontroly;
- metodické usmerňovanie prijímateľov k ukončovaniu PO;
- predkladanie odhadov čerpania finančných prostriedkov za PO;
- finalizácia podkladov pre Záverečnú správu - textové podklady, tabuľky, prezentačná príloha pre verejnosť, zdôvodnenie plnenia merateľných ukazovateľov;
- vykonávané činnosti súvisiace s obdobím udržateľnosti projektov, najmä monitorovanie projektov a ukončovanie PO;
- monitorovalo sa 660 projektov realizovaných prostredníctvom následných monitorovacích správ;
- v rámci dobiehajúcich činností PO boli v rámci finančnej kontroly na mieste vykonané kontrolné aktivity zamerané najmä na overenie dodržiavania podmienok poskytnutia finančných prostriedkov a plnenia zmluvných povinností;
- poskytovanie súčinnosti pri zisteniach v rámci výkonu vládnych auditov a výkonu auditu zo strany Európskeho dvora audítorov (vykonaných 6 vládnych auditov a 1 audit Európskeho dvora audítorov);
- v oblasti nezrovnalosti a pohľadávkových dokladov bolo zaevidovaných 9 nezrovnalostí;
- prešetrené 3 podnety.

## B. PREHĽAD REALIZOVANÝCH PROJEKTOV A OPATRENÍ

### 1. Projekty implementované úradom splnomocnenca v rámci programového obdobia 2021-2027

**1/ Národný projekt Rozvojové tímy I. (NP RT I.), ITMS21+: 401406DNC5** je projekt strategického významu, ktorý reflektuje na nepriaznivú situáciu obyvateľov marginalizovaných rómskych komunít a podporuje vzájomné učenie sa, desegregáciu a súdržnosť celej sídelnej komunity.

**Trvanie projektu:** 9/2023 – 10/2026

**Celková alokácia:** 58 192 963,92 EUR

**Financovanie zo strany Európskej únie:** 49 464 019,33 EUR

**Cieľom projektu** je zabezpečiť integrovaný komplexný prístup so zameraním na zlepšovanie životných podmienok s dôrazom na charakter potrieb a špecifických problémov cieľovej skupiny v 60 obciach z Atlasu rómskych komunít prostredníctvom:

- podpory rovného prístupu MRK ku kvalitnému vzdelávaniu v hlavnom vzdelávacom prúde od narodenia po uplatnenie na trhu práce, s dôrazom na uplatňovanie desegregačných a inkluzívnych opatrení v edukačnom procese vo všetkých stupňoch vzdelávania,
- znižovania nerovností medzi obyvateľmi MRK a väčšinovým obyvateľstvom Slovenska v bývaní a boj proti diskriminácii Rómov v prístupe k bývaniu
- podpory zlepšenia zamestnateľnosti a zamestnanosti MRK, vytváraním možností vedúcich k ich uplatneniu sa na trhu práce,

- eliminácie prejavov protirómskeho rasizmu, podpore antidiskriminácie a participácie a zvýšeniu ochrany najviac zraniteľných skupín a jednotlivcov.

V projekte sa uplatňuje integrovaný a komplexný prístup v oblastiach definovaných v Stratégii rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030, ktorý je založený na vzájomnej previazanosti mäkkých aktivít v oblastiach: vzdelávanie, bývanie, zamestnanosť, boj s protirómskym rasizmom s infraštruktúrnymi investíciami zameranými na zlepšenie životnej úrovne celej sídelnej komunity, s dopadom na minoritu aj majoritu.

obyvateľov obce, vychádzajúc z identifikovaných potrieb komunity.

#### **Aktivity, činnosť, výsledky a výstupy projektu:**

**Hlavná aktivita projektu:** Podpora sociálnej inklúzie MRK prostredníctvom komplexného integrovaného prístupu s dopadom na celú sídelnú komunitu.

K 31.12.2025 projekt zabezpečuje výkon rozvojových tímov v **60 obciach** (28 PSK, 25 KSK, 7 BBSK) prostredníctvom **762 zamestnancov**, z toho **411 Rómov** (320 žien, 91 mužov). Projekt poskytol podporu celkovo 21 780 evidovaným účastníkom (klientom).

Rozvojové tímy realizujú v 60 zapojených obciach integrovaný súbor aktivít zameraných na zlepšovanie životných podmienok obyvateľov marginalizovaných rómskych komunít prostredníctvom systematickej individuálnej, skupinovej a komunitnej práce. Ich činnosť je sústredená do štyroch prioritných oblastí – vzdelávanie, zamestnanosť, bývanie a boj s protirómskym rasizmom – pričom jednotlivé intervencie sú vzájomne prepojené a reagujú na identifikované potreby obcí.

#### **Aktivity projektu:**

- v oblasti **vzdelávania** rozvojové tímy zabezpečujú mimoškolské vzdelávacie aktivity, podporu školskej dochádzky a zlepšovania prospechu detí, ako aj systematickú prácu s rodičmi zameranú na rozvoj rodičovskej zodpovednosti. Osobitná pozornosť je venovaná rodinám s deťmi do 6 rokov s cieľom posilniť pripravenosť detí na vstup do materskej a základnej školy. Súčasťou aktivít je aj profesijná orientácia pre mládež, preventívne programy zamerané na predchádzanie sociálno-patologickým javom a vzdelávacie aktivity pre seniorov,
- v oblasti **zamestnanosti** poskytujú rozvojové tímy individuálne pracovné poradenstvo a sprevádzanie klientov pri hľadaní zamestnania, podporu pri komunikácii so zamestnávateľmi a sprostredkovanie rekvalifikačných kurzov. Súčasťou podpory je aj pomoc pri zvyšovaní kvalifikácie formou externého štúdia, ako aj komplexné dlhové poradenstvo (oddlžovanie) zamerané na riešenie zadlženosti a stabilizáciu ekonomickej situácie domácností,
- v oblasti **bývania** sa aktivity zameriavajú na skvalitnenie životného prostredia obyvateľov, zvýšenie štandardu bytového fondu a zabezpečenie udržateľnej hygieny a estetiky verejných priestranstiev. Rozvojové tímy zároveň zasahujú pri krízových situáciách, ako sú požiare, havárie alebo iné mimoriadne udalosti ohrozujúce bývanie rodín,
- v oblasti **boja s protirómskym rasizmom** a podpory participácie rozvojové tímy organizujú osvetové, preventívne a senzibilizačné aktivity, ktoré podporujú medzi-komunitný dialóg a zlepšovanie vzťahov medzi obyvateľmi obcí. Pravidelne realizujú komunitné fóra a fokusové stretnutia, čím vytvárajú priestor pre identifikáciu potrieb a spoločné hľadanie riešení miestnych problémov.

Významnou súčasťou činnosti rozvojových tímov je aj príprava a realizácia mikroprojektov reagujúcich na lokálne potreby a zapájanie obyvateľov do dobrovoľníckych aktivít. Týmto spôsobom sa posilňujú kapacity obcí v oblasti plánovania a realizácie rozvojových opatrení a zároveň sa podporuje aktívna participácia obyvateľov na rozvoji svojej komunity.

#### Výstupy projektu

##### Oblasť vzdelávania:

- **19 532** mimoškolských aktivít a aktivít s mládežou, medzi ktoré patrí neformálne vzdelávanie, dohľad nad vzdelávacím procesom, tvorivé dielne (krúžky, osvetové a preventívne aktivity), voľnočasové a zážitkové podujatia,
- **2 238** zrealizovaných skupinových preventívnych aktivít zameraných na predchádzanie sociálno-patologickým javom u detí a mládeže (fajčenie, užívanie alkoholických a energetických nápojov, žuvací tabak, „fetovanie maloletých“, sexuálna a reprodukčná výchova, prevencia kriminality),
- **25 424** aktivít zrealizovaných na vedenie klienta ku samostatnosti, podpora a rozvoj rodičovských zručností a rodičovskej zodpovednosti a individuálnej práce s rodinami, pričom **2608** rodín s deťmi do 6 rokov dostalo podporu RT,
- **2 698** Mamiklubov, ktoré posilňujú vedenie rodičov ku samostatnosti, rodičovskej zručnosti a zodpovednosti a podporujú správny vývin detí,
- **996** zrealizovaných vzdelávacích, osvetovo-preventívnych aktivít pre seniorov so zameraním na elimináciu syndrómu osamelosti, podporu kognitívnych funkcií a posilnenie digitálnych zručností seniorov,
- **2 264** mladým ľuďom do 18 rokov bolo poskytnutá profesionálna orientácia formou poradenstva.

##### Oblasť zamestnanosti:

- **1 958** klientov zamestnaných na trvalý pracovný pomer a ďalších **784** klientov získalo pracovné uplatnenie formou dohody,
- **223** klientov absolvovalo rekvalifikačné kurzy zamerané na rozšírenie odborných zručností a zvýšenie ich uplatniteľnosti na trhu práce; viacerí klienti si zároveň zvyšovali kvalifikáciu externou formou štúdia,
- dlhové poradenstvo využilo **2 286** osôb, pričom **285** klientov bolo úspešne oddĺžených, čo viedlo k stabilizácii ich ekonomickej situácie a zlepšeniu podmienok pre udržateľné zamestnanie.

##### Oblasť bývania:

- **6 214 skupinových aktivít v komunite** zameraných na vedenie klienta k samostatnosti, dodržiavaniu hygienických noriem v domácnostiach a skrášľovanie verejných priestranstiev v obciach,
- realizované intervencie pri **101** krízových udalostiach súvisiacich s bývaním (požiare, zosuv pôdy, úniky plynu),
- realizované úpravy a zlepšenia vo **viac ako 1 643 domácnostiach**.

##### Oblasť protirómskeho rasizmu:

- **5 466** aktivít zameraných na prevenciu, zlepšovanie vzájomných vzťahov a podporu komunitného dialógu (preventívne, osvetovo informačné besedy, individuálne rozhovory s obyvateľmi obce, motivačné stretnutia, senzibilizačné, vzdelávacie, športovo-pohybové podujatia či kultúrno-spoločenské aktivity, spoločné stretnutia a odbúravanie predsudkov),
- v každej obci sa minimálne dvakrát ročne realizovali komunitné fóra doplnené fokusovými skupinami zameranými na prioritné oblasti – vzdelávanie, bývanie, zamestnanosť a problematiku protirómskeho rasizmu.

Zrealizovaných bolo **180** komunitných fór a **305** fokusových skupín, ktoré umožnili otvorenú diskusiu, identifikáciu potrieb v prospech klientov a spoločné hľadanie riešení.

### Výsledky projektu ku 31.12.2025

#### Oblasť vzdelávania:

- posilnenie rodičovských zručností a rozvoj rodičovskej zodpovednosti v rámci práce s rodinou,
- skupinové aktivity s mládežou zamerané na prevenciu vzniku sociálno-patologických javov (alkohol, žuvací tabak, energetické nápoje, sexuálna a reprodukčná výchova, látkové a nelátkové závislosti,...)
- skupinové aktivity s mládežou, zamerané na neformálne vzdelávanie na pravidelnej báze, občiansku participáciu a zmysluplné trávenie voľného času, vďaka nemu sa zlepšila školská dochádzka a školský prospech u **600** detí v zapojených obciach, zároveň takmer **500** mladých ľudí do 18 rokov začalo vďaka intervenciám rozvojových tímov študovať na strednej alebo vysokej škole,
- lepšia pripravenosť detí zo sociálne slabšieho prostredia na vstup do materskej aj základnej školy, čo priamo súvisí s intenzívnou podporou rodín a pravidelnou prácou rozvojových tímov.

#### Oblasť zamestnanosti:

- zlepšenie sociálnej a ekonomickej situácie obyvateľov zo sociálne slabšieho prostredia zapojených obcí v dôsledku úspešného vstupu klientov na trh práce,
- zvýšenie kvalifikácie a pracovnej uplatniteľnosti klientov prostredníctvom rekvalifikácií, poradenstva a podpory ďalšieho vzdelávania,
- vytvorenie funkčného systému komplexnej podpory vstupu na trh práce zahŕňajúceho motiváciu, individuálne poradenstvo, sprevádzanie a následnú podporu po nástupe do zamestnania,
- stabilizácia finančnej situácie oddlžených domácností a zníženie rizika sociálneho vylúčenia prostredníctvom systematického dlhového poradenstva a oddlženia klientov.

#### Oblasť bývania:

- zlepšenie hygienických a bezpečnostných štandardov bývania vo viac ako **1643** domácnostiach,
- zlepšenie platobnej disciplíny obyvateľov v oblasti nájomného a súvisiacich poplatkov,
- stabilizácia bývania domácností ohrozených krízovými situáciami,
- viditeľné a trvalé zlepšenie podmienok bývania a kvality životného prostredia v zapojených obciach,
- odstránenie viac ako **400** čiernych skládok a zvýšenie záujmu obyvateľov o separáciu odpadu a udržiavanie čistoty verejných priestranstiev,
- zvýšenie platobnej disciplíny voči obciam a poskytovateľom služieb, čím sa obmedzilo zadlžovanie domácností a stabilizovalo bývanie,
- minimalizácia škôd a prevencia závažnejších následkov v dôsledku včasných intervencií pri 101 krízových situáciách,
- zlepšenie hygienických štandardov v domácnostiach a zveľadenie nebytových priestorov či verejných priestranstiev v obci.

#### Oblasť protirómskeho rasizmu:

- zlepšenie medziľudských vzťahov, posilnenie sociálnej súdržnosti – aktivity prispeli k budovaniu dôvery a väčšej spolupatričnosti medzi obyvateľmi obcí,
- zvýšenie informovanosti a citlivosti na tému diskriminácie – osvetovo-preventívne a senzibilizačné podujatia rozšírili povedomie o problematike predsudkov a rovnosti príležitostí,

- zmiernenie napätia a predsudkov – diskusné a vzdelávacie formáty pomohli redukovať stereotypy a konfliktné situácie v komunitách,
- rozvoj participácie obyvateľov – komunitné fóra a fokusové skupiny vytvorili funkčný priestor pre zapájanie obyvateľov do rozhodovacích procesov,
- posilnenie medzisektorovej spolupráce – prehĺbilo sa partnerstvo medzi obyvateľmi, samosprávou, školami a ďalšími lokálnymi aktérmi,
- lepšie nastavenie lokálnych opatrení – prijaté kroky viac reflektovali reálne potreby komunity a podporili inkluzívny prístup,
- vytvorenie predpokladov pre udržateľný rozvoj – zlepšená atmosféra a vyššia úroveň spolupráce vytvorili základ pre dlhodobý inkluzívny komunitný rozvoj.

#### **Mikroprojekty a dobrovoľníctvo ako významný prínos implementácie NP RT I:**

- projekt posilnil kapacity obcí v oblasti plánovania a realizácie rozvojových aktivít, zo **440** podaných mikroprojektov bolo schválených **172** v celkovej výške viac ako **900 000 EUR**, čím obce získali dodatočné finančné zdroje na rozvoj verejných priestorov, vzdelávacích a voľnočasových aktivít, komunitných a sociálnych služieb či kultúrneho života,
- do aktivít sa zapojilo približne **1 220** dobrovoľníkov, pričom viac ako **250** sa zapája na pravidelnej mesačnej báze. Dobrovoľníctvo posilnilo komunitnú súdržnosť, lokálne partnerstvá a aktívne zapájanie obyvateľov do rozvoja obcí.

#### **Publicita projektu:**

Úvodná konferencia NP RT I. „Miesto pre všetkých v rozvojových tímoch“, 21. a 22. januára 2025 v hoteli Bellevue, v Starom Smokovci: **1**

Články v odborných časopisoch: **5**

Informačné semináre: **2**

Prezentácia NP RT I. prostredníctvom FB zapojených obcí: **60**

Reportáže v TV (Markíza, STVR): **4**

Počet príspevkov NP RT I. na Facebooku ÚSVRK za rok 2025: **74**

Počet článkov NP RT I. zverejnených na webe ÚSVRK za rok 2025: **4**

2/ Národný projekt **Asistencia obciam s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít pri usporiadaní právnych vzťahov k pozemkom pod osídleniami (NP A-PVP), ITMS21+: 401409DPU9** je zameraný na usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom v obciach s prítomnosťou MRK. Podpora v rámci projektu sa poskytuje za účelom usporiadania vlastníckych a užívacích vzťahov k pozemkom v prospech obce alebo v prospech obyvateľov MRK v dôsledku čoho:

- sa umožní komplexný rozvoj obce a osídlenia prostredníctvom následných kombinovaných aktivít z ESF+ a investícií z EFRR,
- domácnostiam MRK sa zlepšia štandardy hygieny bývania alebo v dôsledku čoho sa týmto domácnostiam vytvoria základné predpoklady na zlepšenie štandardov hygieny bývania realizáciou následných opatrení smerujúcich k legalizácii stavieb v prospech obyvateľov MRK.

**Trvanie projektu:** 09/2023 – 10/2026

**Celková alokácia:** 11 611 001,91 EUR

Financovanie zo strany Európskej únie: 9 861 299,46 EUR

**Cieľ projektu:** podpora procesov spojených s usporiadaním vlastníckych a užívacích vzťahov k pozemkom v osídleniach v obciach s prítomnosťou MRK, t. j. podpora procesu „vysporiadania pozemkov“, prostredníctvom:

- poskytovania metodologickej podpory obciam z Atlasu rómskych komunít 2019 a jeho následných aktualizácií v tomto procese, vrátane metodologickej podpory obcí v prípade

konaní, ktoré majú viesť k usporiadaniu územia za účelom investícií zameraných na podporu MRK,

- realizácie informačných, usmerňovacích, osvetových a mediačných činností smerom k obciam, obyvateľom MRK a vlastníkom pozemkov,
- poskytovania podpory smerom k obciam, obyvateľom MRK a vlastníkom pozemkov vo forme geodetických, znaleckých, právnych a s tým súvisiacich úkonov potrebných na vysporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom,
- podpory procesu „vysporiadania pozemkov“ postupom jednoduchých pozemkových úprav (ďalej len „JPÚ“) formou financovania personálnych kapacít dotknutých okresných úradov, pozemkový a lesný odbor.

Asistencia poskytovaná NP A-PVP je súčasťou komplexného prístupu riešenia sociálno-ekonomickej integrácie marginalizovaných rómskych komunít a má prispieť k usporiadaniu vlastníckych a užívacích vzťahov k pozemkom v prospech obce a obyvateľov marginalizovaných rómskych komunít.

Usporiadaním vlastníckych a užívacích vzťahov k pozemkom sa umožní komplexný rozvoj obce a osídlenia a vytvoria sa podmienky pre následné investície do infraštruktúry a bývania. Zároveň sa domácnostiam zlepšia alebo vytvoria predpoklady pre zlepšenie hygienických štandardov bývania.

Na základe Zmluvy o spolupráci uzatvorenej medzi ÚV SR/ÚSVRK a MV SR verejne dostupná na: <https://www.crz.gov.sk/zmluva/10128687/>, ktorej predmetom je podpora procesov spojená s usporiadaním vlastníckych a užívacích vzťahov k pozemkom v osídleniach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít prostredníctvom podpory usporiadania právnych vzťahov k týmto pozemkom v konaniach podľa § 8g zákona o pozemkových úpravách s dôrazom na zrýchlenie a zefektívnenie týchto konaní, formou posilnenia personálneho aparátu v rámci konaní o pozemkových úpravách z dôvodu upraveného v ustanovení § 2 ods. 1 písm. j) a h) zákona o pozemkových úpravách.

Momentálne na okresných úradoch pozemkových a lesných odboroch pôsobí 27 zamestnancov, ktorí sa venujú predmetnej problematike.

#### **Aktivity, činnosť, výsledky a výstupy projektu:**

Hlavná činnosť (aktivity) projektu: Podpora usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom v obciach s prítomnosťou MRK v menej rozvinutom regióne (ďalej len „MRR“) a vo viac rozvinutom regióne (ďalej len „VRR“).

Počas trvania projektu je obciam nachádzajúcim sa v ARK 2019 poskytovaná:

- právna podpora, ktorá pozostáva najmä: z vyhotovenia kúpnych zmlúv, nájomných zmlúv a iných potrebných právnych dokumentov pre účely vysporiadania pozemkov,
- konzultačná a mediačná podpora, ktorá pozostáva najmä: z metodologickej podpory pre obce pri riešení problémov súvisiacich s vysporiadaním pozemkov, priama konzultácia s obcou v teréne pri riešení problémov súvisiacich s vysporiadaním pozemkov (stretnutia s obecným zastupiteľstvom, vlastníckymi pozemkami, obyvateľmi obydli),
- geodetická činnosť, ktorá bude pozostávať najmä z analýzy vlastníckych vzťahov pod osídleniami, vyhotovenie geometrických plánov pri kúpnych a nájomných zmluvách, vyhotovenie mapových podkladov k žiadosti o jednoduché pozemkové úpravy,
- koordinačná podpora, ktorá bude spočívať najmä v koordinácii činností pri vysporiadaní pozemkov pod osídleniami, systematická práca s obyvateľmi obydli pri príprave na odkúpenie pozemkov, pomoc pri oddlžovaní obyvateľov obydli, riešenie ad hoc problémov v obciach.

#### **Výstupy projektu:**

- poskytnutie analýz a odporúčaní na úrovni obce, spolu s návrhom postupu usporiadania pozemkov v osídleniach,

- príprava podkladov pre obce s osídleniami pre podanie žiadosti o JPÚ (mapový podklad),
- usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom v osídleniach v prospech obyvateľov MRK spolu s informačnými aktivitami,
- zabezpečenie prioritného spracovania konaní o JPÚ na usporiadanie vlastníckych a užívacích pomerov k pozemkom pod osídleniami zo strany správnych orgánov.

#### **Výsledky projektu (ku 31.12.2025):**

- počet intervencií vykonaných v obciach (usmernenia, odporúčania, stanoviská a iné): **3257**
- počet vypracovaných mapových podkladov, ktoré tvoria prílohu žiadosti o vykonanie jednoduchých pozemkových úprav pod osídleniami: **193**
- počet obcí, ktorým boli odovzdané mapové podklady: **170**
- počet podaných žiadostí o vykonanie jednoduchých pozemkových úprav na okresných úradoch, pozemkové a lesné odbory: **98**
- počet zamestnancov MV SR na pozemkových a lesných odboroch: **25 / 30** zmlúv
- počet povolených konaní jednoduchých pozemkových úprav: **42**
- počet pozemkov v rámci povolených konaní jednoduchých pozemkových úprav: **3157**
- výmera pozemkov v rámci povolených konaní jednoduchých pozemkových úprav: **1 705 002 m<sup>2</sup> (170,5002 ha)**
- počet uzatvorených a účinných zmlúv o poskytnutí podpory s obcami: **87**

#### **Realizácia skupinových a individuálnych aktivít priamo v obciach:**

- počet realizovaných osvetových informačných aktivít s obyvateľmi MRK, ktorých cieľom je zlepšenie finančnej situácie v jednotlivých osídleniach: **1561**
- počet skupinových informačných aktivít v obciach s prítomnosťou MRK, ktorých účelom bolo informovanie o možnostiach usporiadania pozemkov pod osídleniami a podpore zo strany ÚSVRK pri tomto procese: **96**

#### **Asistencia poskytnutá obciam vo forme kúpnych alebo nájomných zmlúv:**

- počet obcí, ktorým boli vyhotovené kúpne/nájomné zmluvy: **123**
- počet vyhotovených zámerov na prevod/nájom pozemkov pod obydliami: **91**
- počet domácností, ktorým sa zlepšili hygienické štandardy bývania: **703**
- počet osôb z MRK, ktorým sa vytvorili alebo zlepšili hygienické štandardy bývania: **1158 žien a 1158 mužov**
- počet obydlí, ktoré je možné po zisku právne titulu dodatočne legalizovať a to na základe asistencie poskytnutej NP APVP: **312**
- počet pozemkov pod obydliami zapísaných v katastri nehnuteľností: **460**
- výmera pozemkov pod obydliami zapísaných v katastri nehnuteľností: **51 535 m<sup>2</sup> (5,1535 ha)**.

Znalecké posudky boli vyhotovené a odovzdané v **14 obciach**: Betlanovce, Boliarov, Huncovce, Petrová, Hanušovce nad Topľou, Jarovnice, Veľké Leváre, Hrabské, Otročok, Rimavská Seč, Skrabské, Vikartovce, Ľubica, Veľká Lodina.

Zameranie pozemkov geodetmi priamo v teréne prebehlo už v týchto spolupracujúcich obciach: Abovce, Barca, Beladice, Betlanovce, Blhovce, Boliarov, Brekov, Bretka, Brzotín, Cerovo, Čirč, Čoltovo, Gemer, Hanušovce nad Topľou, Hencovce, Humenné, Hurbanovo, Ihľany, Iliašovce, Jarovnice, Jasov, Jovsa, Kamenín, Kamenná Poruba, Karná, Kecerovce, Kečkovce, Kojatice, Kolárovo, Kráľ, Ľubotín, Medzev, Mojmírovce, Nesluša, Nižná Slaná, Otročok, Petrová, Píla, Pohorelá, Polomka, Poša, Rakúsy, Rimavská Seč, Roztoky, Sedliská, Sirník, Skrabské, Slavkovce, Šarišská Poruba, Šumiac, Veľká Lodina, Veľká nad Ipľom, Veľké Dravce, Veľké Leváre, Veľký Blh, Vikartovce, Žarnovica.

Úradne overené a zapísané geometrické plány podľa obcí: Abovce (1), Barca (1), Blhovce (1), Boliarov (1), Brzotín (1), Cerovo (1), Gemer (1), Hanušovce nad Topľou (3), Ihľany (3), Jarovnice (1), Jasov (3), Kamenín (1), Kamenná Poruba (1), Kojatice (1), Kráľ (1), Ľubotín (1), Medzev (4), (1), Mojmírovce (1), Nesluša (1), Nižná Slaná (1), Otročok (1), Petrová (1), Píla (1), Poša (1), Rakúsy (3), Rimavská Seč (1), Roztoky (1), Sedliská (1), Skrabské (1), Slavkovce (1), Šumiac (1), Veľká nad Ipľom (1), Veľký Blh.

Geometrické plány podané na zápis do katastra nehnuteľností podľa obcí: Brekov, Bretka, Humenné, Jovsa, Kecerovce, Kecerovce, Medzev, Veľká Lodina, Veľké Leváre.

Geometrické plány, ktoré sú v procese overenia na katastri podľa obcí: Šarišská Poruba, Veľká Lodina, Jarovnice.

**170** obciam bola poskytnutá asistencia vo forme vyhotovenia **193** mapových podkladov ako prílohu žiadosti o vykonanie JPÚ v hodnote **65 217 eur**.

**33** obciam bola poskytnutá asistencia vo forme vyhotovenia, overenia a zápisu geometrických plánov a to v hodnote **42 235,50 eur**.

**V roku 2025** bolo obciam spolu poskytnutých **25** mapových podkladov a **45** geometrických plánov čím obce ušetrili finančné prostriedky vo výške **67 968,20 eur**.

**1 384 usporiadaných pozemkov o výmere 661 976 m<sup>2</sup>** pod osídleniami vykonané prostredníctvom jednoduchých pozemkových úprav pod osídlením (začiatok konania v rámci predchádzajúceho programového obdobia): Obec Červenica, Obec Šarišská Poruba, Obec Pečovská Nová Ves, Obec Huncovce, Obec Stráne pod Tatrami, Obec Toporec, Obec Vikartovce, Obec Hlinné, Obec Ľubica, Obec Medzev, Obec Jasov, Obec Stretava.

#### **Publicita projektu:**

Počet príspevkov NP APVP na Facebooku ÚSVRK za rok 2025: **51**

Počet videí NP APVP zverejnených na Facebooku ÚSVRK za rok 2025: **13**

Počet Projektových bulletinov NP APVP za rok 2025: **1**

Počet článkov NP APVP zverejnených na webe ÚSVRK za rok 2025: **46**

**3/ Národný projekt „Monitorovanie a hodnotenie inkluzívnych politík zameraných na rómsku populáciu, predovšetkým marginalizované rómske komunity – I. fáza“ (ďalej „NP MaHIP I.)**

**Cieľ projektu:** Hlavným cieľom je zabezpečiť komplexné monitorovanie a hodnotenie životných podmienok rómskej populácie, predovšetkým MRK.

NP MaHIP I. garantuje kontinuitu v zbere dát a sledovanie vývoja zmien v dlhšom časovom horizonte. Jednotlivé aktivity projektu zahŕňajú komplexný zber dát prostredníctvom kvantitatívnych výskumov, kvalitatívnych zisťovaní realizovaných počas celej doby národného projektu. Celkovo bude vypracovaných 19 analytických výstupov. Všetky výstupy projektu budú verejne dostupné a budú môcť byť ďalej využité verejnou a štátnou správou na zefektívnenie realizovaných politík, na sledovanie dosahovaného pokroku, ako aj expertmi, akademickými pracoviskami, odbornou verejnosťou a širokou verejnosťou.

**Trvanie projektu:** 09/2023 – 10/2026 (Ukončenie hlavnej aktivity: 08/2026)

**Alokácia:** 3 913 134,99 EUR

#### **Aktivity, činnosť, výsledky a výstupy projektu:**

V roku 2025 v rámci projektu pokračovala práca na sociografickom mapovaní rómskych komunít. V nadväznosti na screening všetkých obcí na Slovensku, ktorý bol realizovaný ešte v roku 2024, bol

zostavený zoznam lokalít, v ktorých mal prebiehať samotný plošný zber dát. Po finalizácii dotazníkov a online nástroja na zber dát prebehlo v marci 2025 pilotné testovanie v siedmich obciach, ktoré umožnilo vylepšiť formulácie otázok, spresniť metodické pokyny a odstrániť technické problémy súvisiace s online nástrojom. Samotný zber dát bol spustený v apríli 2025, pričom regionálni zamestnanci NP MaHIP I. poskytovali obciam pri vyplňaní dotazníkov priebežnú podporu. Od septembra prebiehala fáza kontroly a čistenia dát.

Paralelne prebiehala realizácia mapového informačného portálu, ktorý umožní vizualizáciu údajov zo sociografického mapovania rómskych komunít, ako aj z iných dát z ÚSVRK a externých zdrojov. Portál bude obsahovať mapové zostavy a publikáciu dát na úrovni obcí a rómskych lokalít. Na základe verejnej súťaže sa v marci 2025 podpísala zmluva s dodávateľom – FLEX-IS, spol. s r.o.. Informačný portál bol do konca roka finalizovaný, pričom spustený bude až po dodaní všetkých dát zo sociografického mapovania rómskych komunít.

V priebehu roka pokračovala spolupráca so Štatistickým úradom SR ohľadom špecializovaného zisťovania EU SILC (zisťovanie o príjmoch a životných podmienkach) v prostredí MRK, ktoré bolo v roku 2024 zaradené aj do Programu štátnych štatistických zisťovaní. Špecializované zisťovanie EU SILC\_MRK slúži ako významná zdrojová základňa údajov o príjmoch, úrovni a štruktúre chudoby a sociálnom vylúčení domácností. Štatistický úrad SR počas roka realizoval zber dát v teréne, ich čistenie a odovzdal prvé výstupy s vytvorením provizórnych váh.

Počas roka 2025 boli v rámci NP MaHIP I. vypracované a vydané tri tematické analýzy v dvoch rôznych oblastiach Stratégie rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 - Boj s proti rómskym rasizmom (*Analýza prekážok nedostatočného uplatňovania antidiskriminačnej legislatívy vo vzťahu k Rómom a Rómkam; Analýza rizík viacnásobnej diskriminácie rómskej mládeže*) a Zamestnanosť (*Analýza efektívnosti opatrení podporujúcich zamestnateľnosť osôb z MRK v rámci hodnotenia Národného projektu Ľudia a hrady (2022 - 2023)*).

Zároveň začali prípravné práce na analýzach v oblastiach Vzdelávanie (*Analýza bariér detí z MRK v prístupe k programom ranej starostlivosti*) a Zdravie (*Analýza dostupnosti a bariér prístupu MRK k službám zdravotnej starostlivosti poskytovanej ambulantnou a ústavnou formou*).

Ďalšou realizovanou aktivitou v oblasti zberu a analýzy dát bol prieskum verejnej mienky, ktorý sa zameriaval na zisťovanie postojov väčšinovej spoločnosti voči rómskej populácii. Zber dát prebehol ešte v decembri 2024 v spolupráci s agentúrou FOCUS. Počas roka 2025 prebiehala príprava správy, ktorá poskytne hlbší pohľad a poskytne cenné informácie, ktoré môžu prispieť k lepšiemu pochopeniu problémov v oblasti integrácie Rómov a pomôcť pri vytváraní efektívnych stratégií pre ich sociálnu inklúziu.

V rámci projektu boli počas roka priebežne spracovávané aj príklady dobrej praxe, ktoré majú za cieľ popularizovať úspešné nástroje a iniciatívy v oblasti inklúzie Rómov. Tieto príklady budú zdieľané so širokou aj odbornou verejnosťou, aby sa inšpirovali ďalšie regióny a organizácie.

Projektový tím odboru NP MaHIP I. počas roka realizoval zber administratívnych dát od ministerstiev a ostatných orgánov štátnej a verejnej správy. Tieto dáta boli systematizované a spracovávané do formátu, ktorý umožnil pravidelné reportovanie politik prispievajúcich k inklúzii MRK, tak na úrovni záväzkov voči EÚ ako aj na národnej úrovni, vrátane vypracovania podkladu k výpočtu dosiahnutých hodnôt indikátorov globálnych a čiastkových cieľov Stratégie rovnosti, inklúzie a participácie do roku 2030 za míľnik/rok 2024.

Priebežne prebiehalo aj monitorovanie plnenia Akčných plánov Stratégie rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030. Monitorovacia správa plnenia Akčných plánov Stratégie rovnosti,

inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 za rok 2024 bola dňa 10. decembra 2025 vzatá na vedomie na rokovaní vlády SR.

V marci 2025 bol v rámci projektu zazmluvnený dodávateľ pre Externé hodnotenie naplňovania cieľov Stratégie - Ústav etnológie a sociálnej antropológie zo Slovenskej akadémie vied, ktorý následne realizoval hodnotenie plnenia Akčných plánov Stratégie za roky 2022 až 2024.

V rámci NP MaHIP I. sa uskutočňujú aj pravidelné stretnutia tematickej pracovnej skupiny splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity pre monitorovanie a hodnotenie Stratégie 2030. Tieto stretnutia sa konajú s relevantnými partnermi, medzi ktorými sú zástupcovia ministerstiev, akademickej obce a mimovládnych organizácií. V roku 2025 sa takéto stretnutie realizovalo v januári 2025.

#### **4/ Národný projekt Ľudia a hrady – krok k sociálnej ekonomike (ďalej len NP Ľudia a hrady), ITMS21+: 401401FGK7**

**Cieľ projektu:** Zlepšenie prístupu k zamestnaniu a aktivačným opatreniam pre všetkých uchádzačov o zamestnanie, predovšetkým mladých ľudí, a to najmä vykonávaním záruky pre mladých ľudí<sup>1</sup>, pre dlhodobo nezamestnaných a znevýhodnené skupiny na trhu práce a neaktívne osoby, ako aj prostredníctvom podpory samostatnej zárobkovej činnosti a sociálneho hospodárstva.

Úrad splnomocnenca vystupuje v projekte NP Ľudia a hrady v pozícii partnera projektu. Jeho úlohou vo vzťahu k MRK je najmä monitorovať počet osôb z MRK, ktoré sú zapojené do projektu a dopad na zvyšovanie ich uplatniteľnosti na trhu práce. ÚSVRK ďalej sleduje plnenie merateľných ukazovateľov, metodicky usmerňuje zber dát a vyhodnocuje ich. Cieľom je taktiež zvýšenie potenciálu a predpokladov na uplatnenie sa týchto osôb na voľnom trhu práce po skončení projektu.

**Trvanie projektu:** 05/2024 – 12/2025

**Počet zapojených užívateľov:** 31 (obce/mestá, OZ)

**Celkové oprávnené výdavky:** 12 900 000 EUR (ÚSVRK 254 113,20 EUR)

#### **Aktivity, činnosť, výsledky a výstupy projektu:**

V rámci NP Ľudia a hrady boli monitorované jednotlivé obnovované pamiatky zapojené do projektu. Tieto boli spojené so zberom dát najmä v súvislosti s dopadom na zamestnanosť a zvyšovanie zamestnateľnosti osôb z MRK, ale aj obnovou samotných kultúrnych pamiatok, či pozitívnym dopadom na návštevnosť týchto pamiatok.

V mesiacoch marec až august 2025 bolo monitorovaných všetkých **31 pamiatok** (kláštor Bzovík, hrad Modrý kameň, hrad Divín, hrad Revište, hrad Šášov, hrad Lednica, Považský hrad, hrad Lietava, hrad Sklabiňa, kláštor Kartuziánov v Letanovciach, hrad Markušovce, mestské opevnenie Podolíneč, kaštieľ v Toporci, hrad Holumnica, hrad Zborov, hrad Brekov, hrad Jasenov, hrad Kapušany, hrad Šariš, Soľnohrad, kaštieľ v Krivanoch, hrad Čičva, hrad Slanec.

NP Ľudia a hrady poskytol pracovné príležitosti pre **575 osôb**, pričom priemerné zastúpenie MRK medzi pracovníkmi dosiahlo 64%.

---

<sup>1</sup> Záruka pre mladých ľudí pozostáva z reforiem a konkrétnych iniciatív určených výhradne iba pre mladých ľudí do 29 rokov. V Slovenskej republike sa záruka pre mladých ľudí implementuje v súlade s Národným plánom implementácie Záruky pre mladých ľudí v Slovenskej republike, ktorý prerokovala a vzala na vedomie vláda SR na svojom rokovaní dňa 5.2.2014. Zavedenie záruky je súčasťou Národného programu reforiem Slovenskej republiky 2014, ktorý schválila vláda SR uznesením č. 195 z 23.4.2014. Zdroj: <https://www.employment.gov.sk/sk/praca-zamestnanost/podpora-zamestnanosti/zaruka-mladych-ludi-sr/>

Zozbierané údaje slúžili nielen na sledovanie a vyhodnocovanie spĺňania parametrov súčasného NP Ľudia a hrady, ale aj na nastavenie podmienok budúceho pokračovania tohto projektu.

Projekt sa dňa 31.12.2025 ukončil. Tlačová správa je zverejnená na nasledovnom linku <https://romovia.vlada.gov.sk/archiv-tlacovych-sprav/narodny-projekt-ludia-a-hrady-krok-k-socialnej-ekonomike-ku-dnu-31.12.2025-skoncil/> a finálny výstup **Analýza monitorovacích výstupov z pozície partnera projektu v národnom projekte „Ľudia a hrady – krok k sociálnej ekonomike“ (2024 – 2025)** je zverejnená na stránke ÚSVRK na linku: [https://romovia.vlada.gov.sk/site/assets/files/1135/np\\_ludia\\_a\\_hrady\\_analyza\\_final.pdf](https://romovia.vlada.gov.sk/site/assets/files/1135/np_ludia_a_hrady_analyza_final.pdf).

## 2. Projekty financované z grantovej výzvy EK

Projekt: „Roma Platforms 2025 - 2026 / Rómske platformy 2025 - 2026“

**Cieľ projektu:** Hlavným cieľom projektu je posilniť aktívne a zmysluplné zapojenie rómskych občanov, najmä žien a mládeže do konzultačných a rozhodovacích procesov prostredníctvom podpory dialógu, vzájomného učenia, spolupráce a revízie politík medzi všetkými zainteresovanými stranami, rozvoja a zlepšenia konzultačných štruktúr a platforiem, budovania kapacít rómskej mládeže a zvyšovania povedomia majority s cieľom odbúravať stereotypy, posilňovať pozitívny obraz Rómov a podporovať solidaritu a toleranciu v spoločnosti.

**Trvanie projektu:** 01/2025 - 12/2026

**Výška grantu:** 176 960,33 EUR

**Celkové náklady projektu:** 196 622,60 EUR

### Aktivity, činnosť, výsledky a výstupy projektu:

Projektový tím zabezpečil koordináciu a dohľad nad všetkými aktivitami, pričom hlavný dôraz bol kladený na efektívnu organizáciu, plánovanie a kontrolu priebehu projektu. Bolo zabezpečené zapojenie všetkých relevantných zainteresovaných strán, príprava metodických a organizačných podkladov, ako aj dohľad nad participáciou a dosahovaním stanovených cieľov.

Súčasťou implementácie bola pravidelná komunikácia s donorm (EK), vrátane reportovania priebehu projektu, konzultácií a odporúčaní na optimalizáciu procesov. Projektový tím zároveň zabezpečil plánovanie a kontrolu rozpočtu, dodržiavanie finančných harmonogramov a efektívne využitie zdrojov, čím sa podporila prehľadnosť a efektívnosť realizácie projektu.

V rámci projektovej aktivity WP 2 - Regionálne rómske platformy boli realizované pracovné stretnutia a terénne návštevy v 18 mestách a obciach Slovenska za účasti širokého spektra zainteresovaných strán, vrátane predstaviteľov samospráv, rómskych poslancov a lídrov, mimovládnych organizácií, terénnych sociálnych pracovníkov a Miestnej občianskej a preventívnej služby. Stretnutia boli zamerané na informovanie o zámere zriadenia regionálnych platforiem, identifikáciu kľúčových tém, vytváranie priestoru pre diskusiu, dosahovanie konsenzu a podporu implementácie opatrení. Súčasťou aktivít bola aj odborná a organizačná podpora zapojených inštitúcií, propagácia tém platforiem a šírenie výstupov medzi komunitami, pričom na viacerých stretnutiach sa zúčastnil aj splnomocnenec vlády SR pre rómske komunity.

Na základe uskutočnených stretnutí boli identifikované hlavné tematické okruhy a ciele, medzi ktoré patrí posilnenie účasti Rómov na regionálnom rozhodovaní, zvýšenie reprezentácie mladých ľudí a žien, pomenovanie kľúčových problémov v oblastiach bývania, zamestnanosti, zdravia a vzdelávania, ako aj

navrhovanie praktických a merateľných riešení v súlade so Stratégiou 2030. Dôraz bol kladený aj na monitorovanie kvality inklúzie, zabezpečenie rovnakého priestoru pre všetkých účastníkov, budovanie spolupráce medzi komunitami a inštitúciami a využitie výstupov z participácie na systémové zmeny a zlepšenie inkluzívnych politík.

V rámci projektovej aktivity WP3 – Profesionálna cesta mladých lídrov bola vyhlásená výzva na zapojenie sa do honorovaného stážového programu pre mladých ľudí vo veku 18 – 30 rokov. Výzva bola zverejnená prostredníctvom oficiálnej webovej stránky a sociálnych médií s cieľom zabezpečiť široký dosah a osloviť čo najväčší počet uchádzačov.

V rámci aktivity bola zabezpečená komplexná koordinácia výberového procesu, vrátane administrácie prihlášok, nastavenia harmonogramu jednotlivých fáz a vedenia výberovej komisie zloženej zo zamestnancov úradu splnomocnenca. Súčasťou procesu bolo vyhodnotenie doručených prihlášok, posúdenie výsledkov pohovorov a príprava odporúčaní na zazmluvnenie úspešných uchádzačov, pričom celý výberový proces prebiehal transparentne, objektívne a v súlade s cieľmi projektu.

V rámci projektovej aktivity WP4 – Posilnenie postavenia rómskej mládeže boli uskutočnené stretnutia so zástupcami rómskej mládeže zamerané na prípravu kongresu pre rómsku mládež. Na stretnutiach boli navrhnuté a dohodnuté prípravné kroky, predbežné programy kongresu a nastavenie spolupráce s rómskou mládežou, aby sa zabezpečila efektívna a participatívna príprava podujatia.

Súčasťou aktivít bola aj príprava podkladov na verejné obstarávanie pre realizáciu prípravných stretnutí a samotného kongresu. Okrem toho bol vypracovaný štatút Poradného orgánu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity v oblasti mládeže, ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. januára 2026, a ktorý stanovuje organizačný rámec a pravidlá spolupráce s mladými Rómami.

V rámci projektovej aktivity WP5 – Zvyšovanie povedomia a vzdelávanie bol nastavený proces prípravy a tvorby aktivity LARP (Live Action Role Play). Aktivita je zameraná na zvyšovanie povedomia o rómskej komunite a podporu inkluzívneho vzdelávania.

Predbežne boli pripravené kritériá pre výber škôl, v ktorých sa LARP aktivita bude realizovať s cieľom zabezpečiť efektívne zapojenie žiakov a podporiť vzdelávacie ciele projektu. Tento krok umožní cielené osloviť školy a komunity, kde bude mať aktivita najväčší dopad.

#### **Čiastočné výstupy projektu:**

- Koordinácia a dohľad nad aktivitami – efektívna organizácia, plánovanie a kontrola priebehu všetkých projektových aktivít. Výstupy: realizované stretnutia v 18 mestách a obciach, pripravené metodické a organizačné podklady pre regionálne rómske platformy, stážový program a kongres rómskej mládeže.
- Zapojenie zainteresovaných strán – podporená participácia všetkých relevantných partnerov vrátane samospráv, mimovládnych organizácií a členov rómskej komunity. Výstupy: aktívna účasť Rómov na stretnutiach, diskusie a konsenzus pri identifikácii regionálnych priorít, vypracovanie štatútu poradného orgánu pre mládež.
- Pravidelná komunikácia s donorom (EK) – konzultácie a poskytovanie odporúčaní na optimalizáciu projektových procesov. Výstupy: podklady k prvej priebežnej správe, návrhy na zlepšenie organizácie procesu realizácie projektu, konzultácie ohľadom harmonogramu a aktivít projektu.
- Plánovanie a kontrola rozpočtu – dodržiavanie finančných harmonogramov a efektívne využitie zdrojov. Výstupy: kontrola alokácie finančných prostriedkov na stážový program, prípravné stretnutia a LARP aktivity, zabezpečenie nákladovej efektívnosti a optimálneho využitia zdrojov.

- Zvýšenie prehľadnosti a efektívnosti realizácie projektu – manažment vytvoril jasný rámec pre riadenie aktivít a sledovanie dosiahnutých výsledkov.

V roku 2025 prebiehala prípravná fáza realizácie projektu, pričom v roku 2026 je v pláne dosiahnuť tieto indikátory v nadväznosti na cieľ projektu:

Aktivita WP2

- 8 regionálnych rómskych platforiem, spolu **400 účastníkov**

Aktivita WP3

- **8 absolventov stážového programu**
- 15 členov poradného orgánu splnomocnenca pre oblasť mládež

Aktivita WP4

- **60 absolventov** kongresov pre rómsku mládež

Aktivita WP5

- 15 LARP multiplikátorov z mládežníckych organizácií
- **450 účastníkov** - žiakov, učiteľov zo ZŠ a SŠ
- **60 odborných zamestnancov** ZŠ a SŠ.

### 3. Činnosti v rámci Plánu obnovy a odolnosti SR

Činnosť úradu splnomocnenca v rámci Plánu obnovy a odolnosti SR je viazaná na Zmluvu o vykonávaní časti úloh vykonávateľa sprostredkovateľom (číslo zmluvy v CEZ ÚV SR: 700/2022), ktorá bola uzavretá medzi Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR a Úradom vlády SR.

Úrad splnomocnenca ako sprostredkovateľ zastrešuje pre samosprávy a inštitúcie komplexnú asistenciu pre úspešnú implementáciu aktivít prioritne v rámci výzvy na **Zvýšenie kapacít materských škôl**, ale aj vo výzvach na **Odstránenie dvojzmennej prevádzky základných škôl a Zvýšenie kapacít základných škôl**. Počas celého projektového procesu je poskytovaná intenzívna terénna podpora. Aktivity sú naviazané na spoluprácu s Ministerstvom školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR (ako vykonávateľom výziev) a NIKA (Národná implementačná a koordinačná autorita). Okrem podpory pre žiadateľov a prijímateľov finančných prostriedkov z Výziev je ÚSVRK ako sprostredkovateľ zodpovedný za posudzovanie podmienky poskytnutia príspevku, tzv. Princíp 3D.

**Obdobie pôsobnosti:** 05/2023 – 12/2026 (alebo do rozviazania zmluvy/vyčerpania finančných prostriedkov)

**Celkový rozpočet:** 4 861 847,98 EUR určených na vykonávanie úloh sprostredkovateľa vo výzvach

**Aktivity, činnosti a doterajšie výsledky projektu:**

V roku 2025 úrad splnomocnenca v rámci regionálnej podpory asistoval 76 prijímateľom finančných prostriedkov z Výzvy na zvýšenie kapacít materských škôl a to v týchto samosprávach:

Bardejov, Batizovce, Budimír, Bzovík, Detva, Drienovec, Gaboltov, Geča, Gemerský Jablonec, Heľpa, Horná Ždaňa, Hostice, Hrčeľ, Iňačovce, Jablonov, Jakubany, Jarabina, Jarovnice (2x), Jelšava, Jesenské, Jovsa, Kameňany, Kechnec, Kecerovce, Kečkovce, Kolačkov, Krupina, Kurov, Lenartov, Lipany, Liptovský Hrádok, Liptovský Mikuláš, Lubeník, Markovce, Petrovany, Petrovce nad Laborcom, Ploské (KS), Podhorany (KK), Pohronská Polhora, Polomka, Prešov, Prestavky, Ratková, Richnava, Rimavská Sobota, Rozhanovce, Ruská Nová Ves, Ruskov, RÚŠS Banská Bystrica, Šarišská Trstená, Šarišské Jastrabie, Šíd, Smižany, Spišské Podhradie, Stará Ľubovňa (2x), Stropkov (2x), Stráne pod Tatrami, Teplý Vrch, Toporec, Trebišov, Tvarožná, Važec, Valkovňa, Veľká Lomnica, Veľký Šariš, Vítkovce, Vrbnica, Vtáčkovce, Závadka nad Hronom, Zvolen (2x), Žakarovce.

V rámci technickej pomoci prijímateľom bolo zorganizovaných **242 osobných stretnutí** k projektom na rozšírenie kapacít materských škôl. V roku 2025 bolo vytvorených a **skolaudovaných 635 nových miest** v materských školách.

Technická pomoc v rámci Výzvy na odstránenie dvojzmennej prevádzky základných škôl bola poskytovaná pomoc len sekundárne v spolupráci s rezortom školstva a v obciach, kde úrad splnomocnenca intervenoval v rámci riešenia projektov materských škôl. V samosprávach, kde bol úrad splnomocnenca súčinný v rámci technickej pomoci pri zvýšení kapacít materských škôl, došlo zároveň k **odstráneniu dvojzmennej prevádzky v 9 prípadoch**. Celkovo je za POO v gescii MŠVVaM SR v odstraňovaní dvojzmennej prevádzky ZŠ 37 projektov, ktoré sa realizujú.

V oblasti metodickej podpory a posudzovania prílohy Princíp 3D bolo posúdených **24** príloh Princíp 3D, z toho: 3 z Výzvy na zvýšenie kapacít materských škôl a 21 z Výzvy na odstránenie dvojzmennej prevádzky základných škôl.

Spracovaný dotazník spokojnosti prijímateľov s technickou pomocou – 96,4% prijímateľov bolo spokojných s poskytnutou pomocou.

#### 4. Projekty financované zo štátneho rozpočtu (dotačná schéma)

Splnomocnenec vlády má podľa štatútu splnomocnenca postavenie gestora dotácií pre podporu sociálnych a kultúrnych potrieb a riešenia mimoriadne nepriaznivých situácií rómskej komunity podľa zákona č. 524/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Úradu vlády v znení neskorších predpisov. Úrad splnomocnenca vlády v roku 2025 vyhlásil výzvu na poskytnutie dotácií na podporu sociálnych a kultúrnych potrieb a riešenie mimoriadne nepriaznivých situácií rómskej komunity. Na základe výzvy bolo podporených 34 projektov v celkovej hodnote 447 999, 56 EUR. Celková hodnota dotácií na základe výzvy v zmysle §2 zákona č. 524/2010 Z.z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Úradu vlády Slovenskej republiky bola poskytnutá na nasledovné účely:

- zabezpečenie technickej vybavenosti v osídleniach s MRK: 138 000,00 EUR,
- podporu vzdelávania a výchovy: 79 000,00 EUR,
- podporu umeleckej tvorby a kultúrnych aktivít: 7 000,00 EUR,
- podporu tvorby a ochrany verejného poriadku: 37 000,00 EUR,
- tvorbu a ochranu životného prostredia a ochranu zdravia obyvateľov MRK: 107 354,56 EUR,
- podporu zásobovania dodávkami elektrickej energie, tepelnej energie, paliva alebo vody: 45 085,00 EUR,
- podpora priorít vlády Slovenskej republiky vo vzťahu k MRK: 20 000,00 EUR,
- odstraňovanie následkov mimoriadnych udalostí: 14 560,00 EUR.

Mimo výzvy bolo poskytnutých 15 dotácií v celkovej hodnote 263 585,64 EUR. Celková hodnota dotácií na poskytnutých mimo výzvy v zmysle §2 zákona č. 524/2010 Z.z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Úradu vlády Slovenskej republiky bola poskytnutá na nasledovné účely:

- podporu odstraňovania havarijných stavov obydlií: 150 300,00 EUR,
- podporu priorít vlády Slovenskej republiky vo vzťahu k MRK: 113 285,64 EUR.

Zoznam všetkých schválených projektov na základe výzvy na poskytnutie dotácií na podporu sociálnych a kultúrnych potrieb a riešenie mimoriadne nepriaznivých situácií rómskej komunity a dotácií poskytnutých mimo výzvy je k dispozícii na odkaze: <https://www.romovia.vlada.gov.sk/dotacna-schema/>.

# C. ANALÝZA ÚČINNOSTI VYNALOŽENÝCH PERSONÁLNYCH, INŠTITUCIONÁLNYCH A FINANČNÝCH KAPACÍT NA POMOC MARGINALIZOVANÝM RÓMSKYM KOMUNITÁM

## 1. Východiská a účel analýzy

Analýza účinnosti vynaložených personálnych, inštitucionálnych a finančných kapacít na pomoc marginalizovaným rómskym komunitám (MRK) je súčasťou Správy o činnosti splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity, a to na základe novelizovaného Štatútu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity, čl. 4 ods. 3, účinného od septembra 2025, ktorý reaguje na zistenia Najvyššieho kontrolného úradu SR.

Účelom analýzy je poskytnúť komplexný pohľad na vzťah medzi vynaloženými zdrojmi (finančnými, personálnymi a inštitucionálnymi) a dosiahnutými výsledkami v oblasti integrácie rómskych komunit. Analýza je štruktúrovaná podľa piatich prioritných oblastí definovaných v Stratégii rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030: vzdelávanie, zamestnanosť, bývanie, zdravie a boj s protirómskym rasizmom.

### Metodológia a zdroje údajov

Primárnym zdrojom údajov je Ročná monitorovacia správa plnenia Akčných plánov Stratégie 2030 za rok 2024, ktorá obsahuje štandardizované monitorovacie tabuľky vyplnené gestormi jednotlivých aktivít. Hodnotenie plnenia aktivít zo strany gestorov bolo doplnené nezávislým posúdením panelu expertov, ktorý pozostáva zo 7 odborníkov pokrývajúcich všetky prioritné oblasti.

Monitorovacia správa je založená na monitorovaní aktivít jednotlivých akčných plánov Stratégie 2030, ktoré prebieha v ročnom cykle, s termínom na predkladanie údajov vláde SR k 30. septembru príslušného roka, pričom sa monitorujú aktivity vždy za predchádzajúci rok.

V rámci Stratégie 2030 sú stanovené globálne a špecifické/čiastkové indikátory vzťahujúce sa k príslušným globálnym a čiastkovým cieľom v prislúchajúcich prioritných oblastiach. Hodnoty globálnych indikátorov vychádzajú väčšinou zo zisťovania EU SILC\_MRK realizovaného v roku 2024. Hodnoty špecifických/čiastkových indikátorov vychádzajú z rôznych zdrojov (okrem EU SILC\_MRK sú to napr. sociografické mapovanie rómskych komunit, databázy rôznych inštitúcií ako napr. CVTI SR a pod.). Vyhodnocovanie globálnych a špecifických indikátorov sa realizuje v trojročných cykloch zosúladených s obdobiami Akčných plánov Stratégie 2030: 2022-2024, 2025-2027 a 2028-2030. Rok 2024 predstavuje záver prvého hodnotiaceho cyklu, čo umožňuje prvé komplexné vyhodnotenie účinnosti Stratégie 2030. Zároveň predstavuje míľnik pre určovanie dosahovaných hodnôt globálnych a čiastkových cieľov Stratégie 2030.

Následne vždy v ďalšom roku (po ukončení cyklu) prebieha Externé hodnotenie predmetných akčných plánov, ktoré pre ÚSVRK realizuje externý dodávateľ. Externé hodnotenie sa obsahovo zameriava na kritériá relevantnosti, účinnosti, dopadov a udržateľnosti v rámci implementácie špecifických cieľov akčných plánov Stratégie a jednotlivých opatrení zameraných na inklúziu MRK. Okrem dostupných kvantitatívnych dát sa opiera predovšetkým o kvalitatívne dáta, rozhovory a hodnotenia expertov v predmetnej téme a obsahuje aj odporúčania pre ÚSVRK a ostatné orgány štátnej správy.

## 2. Súhrnný prehľad realizovaných aktivít a vynaložených kapacít

### Celkový prehľad plnenia aktivít podľa prioritných oblastí

V roku 2024 bolo monitorovaných celkovo 149 aktivít vo všetkých piatich prioritných oblastiach Akčných plánov Stratégie 2030. Nasledujúca tabuľka poskytuje súhrnný prehľad stavu plnenia aktivít:

Tabuľka: Prehľad stavu plnenia aktivít

| Prioritná oblasť | Počet aktivít | Splnené          | V realizácii     | V príprave     | Neplnené         |
|------------------|---------------|------------------|------------------|----------------|------------------|
| Vzdelávanie      | 35            | 8 (23 %)         | 23 (66 %)        | 3 (9 %)        | 1 (3 %)          |
| Zamestnanosť     | 33            | 3 (9 %)          | 27 (82 %)        | 1 (3 %)        | 2 (6 %)          |
| Bývanie          | 31            | 12 (39 %)        | 16 (52 %)        | 1 (3 %)        | 2 (6 %)          |
| Zdravie          | 21*           | 5 (24 %)         | 11 (52 %)        | 0 (0 %)        | 4 (19 %)         |
| Boj s rasizmom   | 29            | 5 (17 %)         | 13 (45 %)        | 4 (14 %)       | 7 (24 %)         |
| <b>SPOLU</b>     | <b>149</b>    | <b>33 (22 %)</b> | <b>90 (60 %)</b> | <b>9 (6 %)</b> | <b>16 (11 %)</b> |

\* V rámci AP Zdravie je jedna aktivita nevyhodnotená.

Zdroj: Ročná monitorovacia správa plnenia Akčných plánov Stratégie rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 za rok 2024, ÚSVRK

## 3. Analýza účinnosti podľa prioritných oblastí

### 3.1. Prioritná oblasť Vzdelávanie

#### Globálny cieľ

Do roku 2030 zabezpečiť rovný prístup Rómov, špecificky MRK, ku kvalitnému vzdelávaniu v hlavnom vzdelávacom prúde od narodenia po uplatnenie na trhu práce, s dôrazom na uplatňovanie desegregačných a inkluzívnych opatrení v edukačnom procese vo všetkých stupňoch vzdelávania.

#### Sumárne informácie o realizovaných aktivitách

V rámci Akčného plánu Vzdelávanie bolo v roku 2024 monitorovaných celkovo 35 aktivít rozdelených do šiestich špecifických cieľov. Z pohľadu vyhodnotenia gestormi bolo 8 aktivít označených ako splnených (23 %), 23 aktivít sa nachádzalo v stave prebiehajúcej realizácie (66 %), 3 aktivity boli vo fáze prípravy (9 %) a 1 aktivita sa neplnila (3 %).

Panel expertov ohodnotil aktivity nasledovne: známku 1 (najlepšie hodnotenie) získalo 11 aktivít (31 %), známku 2 získalo 13 aktivít (37 %), známku 3 osem aktivít (23 %), známku 4 dve aktivity (6 %) a najhoršiu známku 5 jedna aktivita (3 %). Priemerná známka v oblasti vzdelávania dosiahla hodnotu 2,1.

Pri pohľade na celé obdobie 2022-2024 bolo zo všetkých 41 aktivít, ktoré sa mali realizovať v tomto období v rámci prioritnej oblasti vzdelávanie, 29 vyhodnotených ako splnených, 7 ako čiastočne splnených a 5 ako nesplnených. Podrobné monitorovacie údaje všetkých aktivít sú obsahom monitorovacích správ plnenia Stratégie za jednotlivé obdobia a sú dostupné na:

<https://www.romovia.vlada.gov.sk/strategie/rok-2022/>,

<https://www.romovia.vlada.gov.sk/strategie/rok-2023/>,

## Vynaložené finančné kapacity

Celková výška finančných zdrojov čerpaných v roku 2024: 168 148 182 EUR

Štruktúra financovania: Plán obnovy a odolnosti predstavoval dominantnú položku v objeme 128,5 mil. EUR (76 %), Fondy EÚ (EŠIF) tvorili 33,5 mil. EUR (20 %), štátny rozpočet 6,1 mil. EUR (4 %) a rozpočet ďalších subjektov iba 3 500 EUR. Oblasť vzdelávania je najväčšou položkou z hľadiska finančných kapacít vďaka investíciám z Plánu obnovy a odolnosti.

Tabuľka: Príklady najnákladnejších aktivít v rámci prioritnej oblasti Vzdelávanie (údaje za rok 2024)

| Aktivita                                                                                                                                                                                                                                        | Vynaložené finančné prostriedky v EUR | Zdroj               | Hodnotenie (škála 1/najlepšie-5/najhoršie) | Subjekt zodpovedný za plnenie aktivity |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|---------------------|--------------------------------------------|----------------------------------------|
| 3.1.1 Podporovať výstavbu inkluzívnych materských škôl pre zabezpečenie predprimárneho vzdelávania detí z MRK, so zohľadnením prognóz vývoja počtu detí, pre ktoré je predprimárne vzdelávanie povinné a deti plniace povinnú školskú dochádzku | 127 300 000                           | ŠR (POO)            | 2                                          | MŠVVaM SR                              |
| 4.2.2 Realizovať desegregačné projekty na všetkých stupňoch vzdelávacieho procesu                                                                                                                                                               | 6 900 000                             | Fondy EÚ (EŠIF)     | 3                                          | MŠVVaM SR                              |
| 5.2.1 Vytvárať inkluzívne pracovné koordinačné skupiny (podporné tímy) na mikroregionálnej úrovni                                                                                                                                               | 31 325 745                            | Fondy EÚ (EŠIF), ŠR | 3                                          | MŠVVaM SR                              |

Aktivita 3.1.1: V rámci aktivity je podporovaná výstavba inkluzívnych materských škôl z Plánu obnovy. Počas sledovaného obdobia bola alokácia výzvy na výstavbu inkluzívnych materských škôl plne vyčerpaná a bol vytvorený rezervný zoznam. Zazmluvnených bolo 7 900 kapacít, pričom prebiehala kolaudácia 694 kapacít a proces zazmluvňovania pokračoval.

Aktivita 4.2.2: Aktivita sa realizuje prostredníctvom Národného projektu „Príležitosť pre všetkých“. V októbri 2024 projektová komisia schválila výber 18 lokalít, z ktorých 13 potvrdilo zapojenie sa, pričom v nich prebiehal zber údajov na zmapovanie východiskovej situácie pre nastavenie desegregačných projektov.

Aktivita 5.2.1: Národný projekt „Podpora pomáhajúcich profesií 3“ pomáha udržať pozície školských podporných tímov, pedagogických asistentov, pomocných vychovávateľov v materských, základných a stredných školách, ako aj školských digitálnych koordinátorov, ktoré boli financované z národných projektov. Podpora týchto pozícií prispieva k stabilizácii personálu a zabezpečeniu inkluzívneho vzdelávania pre zraniteľné skupiny žiakov. Do tohto Národného projektu bolo v sledovanom období

zapojených 106 MŠ, ktoré boli v minulosti zapojené do aktivít NP PRIM II. V týchto MŠ boli podporené nasledovné pozície (úväzky/osoby):

Pedagogický asistent - 61,5/62 úväzkov/osôb

Školský podporný tím - 82,25/83 úväzkov/osôb

Pomocná vychovávateľ- 20/20 úväzkov/osôb

Rodičovský asistent - 82/82 úväzkov/osôb

### Stav plnenia globálnych indikátorov

Globálne indikátory v oblasti vzdelávania, ktorých zdrojom dát je špecializované zisťovanie EU SILC\_MRK 2024/2025 sa zameriavajú na mieru zaškolenosti detí z MRK v rámci jednotlivých stupňov vzdelania, sledovanie segregácie v rámci vzdelávania, ako aj vzdelanostných výsledkov rómskych detí a mladých ľudí v celom vzdelávacom cykle (predčasne ukončená školská dochádzka, opakovanie ročníka). Výsledky ukazujú zmiešaný obraz vývoja – dosiahnutie cieľov v predprimárnom a vyššom strednom vzdelávaní, čiastočný pokrok v obmedzovaní predčasného ukončovania školskej dochádzky a opakovania ročníkov, ale zároveň pretrvávajúce alebo zhoršujúce sa problémy v oblasti ranej starostlivosti, segregácie v školách a vnímania diskriminácie v kontakte so školskými inštitúciami.

Tabuľka: Prehľad plnenia indikátorov za rok 2024 v prioritnej oblasti Vzdelávanie

| Indikátor                                                                                                                                                                                                         | Východisko                | Cieľ 2024                 | Hodnota 2024              | Plnenie   |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------|---------------------------|---------------------------|-----------|
| VZ_GC-I_1: Podiel rómskych detí vo veku 0 – 3 rokov zúčastňujúcich sa programov ranej starostlivosti                                                                                                              | 1 %                       | 5 %                       | < 1 %                     | NESPLNENÉ |
| VZ_GC-I_2: Podiel rómskych detí vo veku 3 – 6 rokov v predprimárnom vzdelávaní                                                                                                                                    | 33 %                      | 50 %                      | 55 %                      | SPLNENÉ   |
| VZ_GC-I_3: Podiel rómskych detí vo veku 6 – 15 rokov navštevujúcich školu, v ktorej väčšina z ich spolužiakov sú Rómovia                                                                                          | 65 %                      | 58 %                      | 66 %                      | ZHORŠENIE |
| VZ_GC-I_4: Podiel osôb z MRK s predčasne ukončenou školskou dochádzkou (18 – 24)                                                                                                                                  | 72 %                      | 65 %                      | 67 %                      | POKROK    |
| VZ_GC-I_5: Podiel žiakov z MRK vo veku 7 – 16 rokov navštevujúcich ZŠ alebo ŠZŠ, ktorí opakovali ročník                                                                                                           | 28 %                      | 23 %                      | 26 %                      | POKROK    |
| VZ_GC-I_6: Podiel Rómov vo veku 20 – 24 rokov s ukončeným vyšším stredným vzdelaním v členení podľa pohlavia                                                                                                      | Muži - 28 %<br>Ženy - 28% | Muži - 32 %<br>Ženy - 30% | Muži - 37 %<br>Ženy - 33% | SPLNENÉ   |
| VZ_GC-I_7: Podiel Rómov starších ako 16 rokov, ktorí sa v ostatných 12 mesiacoch cítili byť diskriminovaní z dôvodu ich etnicity v kontakte so školskými inštitúciami (ako rodič/zástupca alebo ako žiak/študent) | 5%                        | 4%                        | 9%                        | ZHORŠENIE |

## 3.2 Prioritná oblasť Zamestnanosť

### Globálny cieľ

Do roku 2030 výrazne znížiť rozdiel v miere zamestnanosti medzi Rómami, špecificky MRK, a celkovou populáciou prostredníctvom odstraňovania prekážok v prístupe k zamestnaniu, aktívnych opatrení na trhu práce, podpory sociálnej ekonomiky a znižovania diskriminácie v zamestnaní.

### Sumárne informácie o realizovaných aktivitách

V rámci Akčného plánu Zamestnanosť bolo v roku 2024 monitorovaných celkovo 33 aktivít rozdelených do štyroch špecifických cieľov. Z pohľadu vyhodnotenia gestormi boli 3 aktivity označené ako splnené (9 %), 27 aktivít sa nachádzalo v stave prebiehajúcej realizácie (82 %), 1 aktivita bola vo fáze prípravy (3 %) a 2 aktivity sa neplnili (6 %).

Panel expertov ohodnotil aktivity nasledovne: známku 1 získalo 13 aktivít (39 %), známku 2 získalo 11 aktivít (33 %), známku 3 tri aktivity (9 %), známku 4 štyri aktivity (12 %) a známku 5 dve aktivity (6 %). Priemerná známka v oblasti zamestnanosť bola 2,1.

Oblasť zamestnanosti vykazuje najvyšší podiel aktivít v prebiehajúcej realizácii (82 %), čo odráža charakter dlhodobých národných projektov a programov aktívnej politiky trhu práce.

Čo sa týka celého obdobia implementácie AP na roky 2022-2024, zo všetkých 36 aktivít, ktoré sa mali realizovať v predmetnom období, bolo 23 splnených, 9 čiastočne splnených a 4 aktivity zostali nespĺnené. Podrobné monitorovacie údaje všetkých aktivít sú obsahom monitorovacích správ plnenia Stratégie za jednotlivé obdobia a sú dostupné na:

<https://www.romovia.vlada.gov.sk/strategie/rok-2022/>,

<https://www.romovia.vlada.gov.sk/strategie/rok-2023/>,

<https://www.romovia.vlada.gov.sk/strategie/rok-2024/>.

### Vynaložené finančné kapacity

Celková výška finančných zdrojov čerpaných v roku 2024: 131 266 711 EUR

Štruktúra financovania: Fondy EÚ (EŠIF) predstavovali dominantnú položku v objeme 97,6 mil. EUR (74 %), štátny rozpočet tvoril 33,6 mil. EUR (26 %) a rozpočet ďalších subjektov iba 54 000 EUR. Oblasť zamestnanosti je po vzdelávaní druhou najväčšou položkou z hľadiska finančných kapacít.

Tabuľka: Príklady najnákladnejších aktivít v rámci prioritnej oblasti Zamestnanosť (údaje za rok 2024)

| Aktivita                                                                                                               | Vynaložené finančné prostriedky v EUR | Zdroj               | Hodnotenie (škála 1/najlepšie-5/najhoršie) | Subjekt zodpovedný za plnenie aktivity |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|---------------------|--------------------------------------------|----------------------------------------|
| 2.1.3. Realizovanie terénnej sociálnej práce, ktorá umožní rýchle a primerané reakcie na problémy nielen s trhom práce | 19 263 964                            | Fondy EÚ (EŠIF), ŠR | 1                                          | MPSVaR SR                              |

|                                                                                                                    |            |                     |   |               |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|---------------------|---|---------------|
| 2.2.1. Realizovať aktivity v rámci uplatňovania komplexného prístupu smerujúce/zahrňujúce podporu zamestnateľnosti | 15 133 169 | Fondy EÚ (EŠIF), ŠR | 1 | ÚV SR (ÚSVRK) |
| 3.3.1. Podpora zamestnávania znevýhodnených UoZ, vrátane MRK, prostredníctvom integračných sociálnych podnikov     | 51 607 197 | Fondy EÚ (EŠIF), ŠR | 1 | MPSVaR SR     |

Aktivita 2.1.3.: Aktivita je realizovaná prostredníctvom Národného projektu „Terénna sociálna práca a komunitné centrá - spolu pre komunitu“. V sledovanom období prebiehalo poskytovanie metodologickej podpory a finančných prostriedkov na zabezpečenie výkonu terénnej sociálnej práce a nadväzných odborných činností v oblastiach financie a oddĺženie, bývanie a zamestnanosť prostredníctvom spolupracujúcich subjektov (napr. mestá, obce, MVO a regionálne združenia obcí), ktoré zamestnávajú terénnych sociálnych pracovníkov, terénnych pracovníkov a odborných pracovníkov (podporovaných zamestnancov).

Aktivita 2.2.1.: Aktivita je realizovaná prostredníctvom Národného projektu Rozvojové tímy I. Počas sledovaného obdobia prebiehalo poskytovanie intervencií v oblasti poradenstva (individuálne a skupinové) zameraného na uplatnenie na trhu práce. Služby zamestnateľnosti využilo celkovo 5615 osôb, z toho 4409 osôb z marginalizovaných rómskych komunít.

Aktivita 3.3.1.: Aktivita je realizovaná prostredníctvom Národného projektu „Poskytovanie finančných príspevkov integračným podnikom“. Počas monitorovaného obdobia v rámci neho prebiehalo poskytovanie umiestňovacieho a vyrovnávacieho príspevku podľa zákona o sociálnej ekonomike. Podporených bolo celkovo 6 660 osôb, z toho 778 znevýhodnených osôb vrátane 10 osôb patriacich k národnostnej alebo etnickej menšine.

#### **Stav plnenia globálnych indikátorov**

Globálne indikátory v oblasti zamestnanosti sa vyhodnocujú na základe zisťovania EU SILC\_MRK 2024/2025, pričom sa zameriavajú predovšetkým na sledovanie prítomnosti MRK na trhu práce, ale aj nezamestnanosť mladých (NEET), rodové rozdiely v zamestnanosti a diskrimináciu, ktorú zažívajú Rómovia pri hľadaní zamestnania. Až na zníženie rozdielu v miere zamestnanosti medzi rómskymi ženami a mužmi, kde zatiaľ nedošlo k evidovanej zmene, môžeme ostatné indikátory považovať buď za splnené, alebo v nich nastal pokrok v rámci plnenia.

Tabuľka: Prehľad plnenia indikátorov za rok 2024 v prioritnej oblasti Zamestnanosť

| Indikátor                                                                                                                                                | Východisko | Cieľ 2024 | Hodnota 2024 | Plnenie    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|-----------|--------------|------------|
| ZA_GC-I_1: Podiel osôb z MRK (mužov a žien) vo veku 16 – 24 rokov, ktorí nie sú zamestnaní a ani už nie sú vo vzdelávacom procese                        | 67%        | 58%       | 63%          | POKROK     |
| ZA_GC-I_2: Podiel žien z MRK vo veku 16 – 24 rokov, ktoré nie sú zamestnané a ani už nie sú vo vzdelávacom procese                                       | 73%        | 64%       | 69%          | POKROK     |
| ZA_GC-I_3: Podiel osôb z MRK (mužov a žien) vo veku 20 – 64 rokov, ktorí sú zamestnaní (miera zamestnanosti)                                             | 23%        | 30%       | 30%          | SPLNENIE   |
| ZA_GC-I_4: Podiel žien z MRK vo veku 20 – 64 rokov, ktoré sú zamestnané (miera zamestnanosti)                                                            | 14%        | 23%       | 21%          | POKROK     |
| ZA_GC-I_5: Rozdiel v miere zamestnanosti medzi ženami a mužmi z MRK vo veku 20 – 64 rokov                                                                | 17         | 14        | 17           | NESPLNENIE |
| ZA_GC-I_6: Podiel Rómov starších ako 16 rokov, ktorí sa v ostatných 12 mesiacoch cítili byť diskriminovaní z dôvodu ich etnicity pri hľadaní zamestnania | 33%        | 26%       | 29%          | POKROK     |

### 3.3 Prioritná oblasť Bývanie

#### Globálny cieľ

Do roku 2030 výrazne znížiť počet nelegálnych obydľí v MRK a zvýšiť podiel Rómov, špecificky MRK, žijúcich v štandardnom bývaní prostredníctvom podpory vysporiadania pozemkov, výstavby nájomného bývania a zlepšenia infraštruktúry.

#### Sumárne informácie o realizovaných aktivitách

V rámci Akčného plánu Bývanie bolo v roku 2024 monitorovaných celkovo 31 aktivít rozdelených do šiestich špecifických cieľov. Z pohľadu vyhodnotenia gestormi bolo 12 aktivít označených ako splnených (39 %), 16 aktivít sa nachádzalo v stave prebiehajúcej realizácie (52 %), 1 aktivita bola vo fáze prípravy (3 %) a 2 aktivity sa neplnili (6 %).

Panel expertov ohodnotil aktivity nasledovne: známku 1 získalo 17 aktivít (55 %), známku 2 získalo 7 aktivít (23 %), známku 3 dve aktivity (6 %), známku 4 štyri aktivity (13 %) a známku 5 jedna aktivita (3 %). Priemerná známka v oblasti bývanie bola 1,9.

Oblasť bývania vykazuje najvyššiu mieru splnenia aktivít (39 %) spomedzi všetkých prioritných oblastí, čo odráža pokrok v oblasti majetkovoprávneho vysporiadania a investícií do infraštruktúry.

Pri pohľade na celé obdobie 2022-2024 bolo zo všetkých 51 aktivít, ktoré sa mali realizovať v tomto období, 31 vyhodnotených ako splnených, 10 ako čiastočne splnených a 10 ako nesplnených. Podrobné

monitorovacie údaje všetkých aktivít sú obsahom monitorovacích správ plnenia Stratégie za jednotlivé obdobia a sú dostupné na:

<https://www.romovia.vlada.gov.sk/strategie/rok-2022/>,

<https://www.romovia.vlada.gov.sk/strategie/rok-2023/>,

<https://www.romovia.vlada.gov.sk/strategie/rok-2024/>.

### Vynaložené finančné kapacity

Celková výška finančných zdrojov čerpaných v roku 2024: 60 240 751 EUR

Štruktúra financovania: Fondy EÚ (EŠIF) predstavovali 50,9 mil. EUR (85 %), štátny rozpočet tvoril 6,3 mil. EUR (10 %) a rozpočet ďalších subjektov 3,0 mil. EUR (5 %). Významný podiel rozpočtu iných subjektov poukazuje na zapojenie samospráv ako spolufinancujúcich partnerov.

Tabuľka: Príklady najnákladnejších aktivít v rámci prioritnej oblasti Bývanie (údaje za rok 2024)

| Aktivita (P SK)                                                                                                                                                                                                    | Vynaložené finančné prostriedky v EUR | Zdroj                                             | Hodnotenie (škála 1/najlepšie-5/najhoršie) | Subjekt zodpovedný za plnenie aktivity |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|---------------------------------------------------|--------------------------------------------|----------------------------------------|
| 1.1.2. Realizovať národný projekt Podpora vysporiadania právnych vzťahov k pozemkom v osídlení s prítomnosťou MRK od roku 2023                                                                                     | 1 347 542                             | Fondy EÚ (EŠIF), ŠR                               | 1                                          | SO ÚV SR                               |
| 1.1.5. Realizovať dopytovo orientované projekty na vysporiadanie pozemkov pod osídleniami MRK od roku 2023 (2023, 2024)                                                                                            | 4 447 786                             | Fondy EÚ (EŠIF), ŠR                               | 1                                          | SO ÚV SR                               |
| 3.1.4. Realizovať pilotné projekty dostupného nájomného bývania vychádzajúce z princípov Housing first a/alebo Rapid rehousing, zamerané na riešenie bezdomovectva rodín s maloletými deťmi, najmä v mestských MRK | 134 141                               | Fondy EÚ (EŠIF), ŠR<br>Rozpočet ďalších subjektov | 1                                          | MPSVaR SR                              |
| Aktivita (OP LZ)                                                                                                                                                                                                   | Vynaložené finančné prostriedky v EUR | Zdroj                                             | Hodnotenie (škála 1/najlepšie-5/najhoršie) | Subjekt zodpovedný za plnenie aktivity |
| 2.1.4. Realizovať projekty zamerané na podporu dobudovania inžinierskych sietí (kanalizácia, prístup k pitnej vode) v prostredí MRK (OPLZ-PO6-SC611-2020-2)                                                        | 9 610 629                             | Fondy EÚ (EŠIF), ŠR<br>Rozpočet ďalších subjektov | 1                                          | MV SR/SEP                              |

|                                                                                                                                                                |            |                                                   |   |           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|---------------------------------------------------|---|-----------|
| 2.1.5. Realizovať projekty zamerané na podporu dobudovania základnej technickej infraštruktúry (OPLZ-PO6-SC611-2019-1 + OPLZ-PO6-SC611-2021-2)                 | 30 012 997 | Fondy EÚ (EŠIF), ŠR<br>Rozpočet ďalších subjektov | 2 | MV SR/SEP |
| 3.1.1. Realizovať projekty zamerané na zlepšenie formy bývania pre obce s prítomnosťou MRK s prvkami prestupného bývania do roku 2023 (OPLZ-PO6-SC611-2018-2). | 8 435 540  | Fondy EÚ (EŠIF), ŠR<br>Rozpočet ďalších subjektov | 2 | MV SR/SEP |

### Aktivity P SK

Aktivita 1.1.2.: Aktivita sa realizuje prostredníctvom Národného projektu „Asistencia obciam s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít pri usporiadaní právnych vzťahov k pozemkom pod osídleniami“. Počas sledovaného obdobia regionálni koordinátori oslovovali obce vhodné na priame aktivity projektu a bola im poskytnutá komplexná asistencia pri vysporiadaní pozemkov pod obydľím. Asistencia zahŕňala počiatočnú analýzu vlastníckych vzťahov, skupinové a individuálne stretnutia, vyhotovovanie geometrických plánov, kúpnych/nájomných zmlúv, znaleckých posudkov a ďalších dokumentov potrebných na získanie právneho titulu k pozemku.

Aktivita 1.1.5.: Aktivita sa realizovala prostredníctvom výzvy PSK-UV-005-2024-DV-ESF+ (Podpora usporiadania právnych vzťahov k pozemkom v obciach s prítomnosťou MRK formou jednoduchých pozemkových úprav), v rámci ktorej bolo počas sledovaného obdobia zazmluvnených 41 projektov v celkovej hodnote: 4 447 786,2 Eur (EÚ zdroj + ŠR).

Aktivita 3.1.4.: Aktivita sa realizovala prostredníctvom výzvy „Zavádzanie housing-led prístupov so sprievodnými opatreniami na zabezpečenie dostupného bývania“, v rámci ktorej sa implementovali projekty, ktorých cieľom bolo sprostredkovať štandardné, cenovo dostupné nájomné bývanie so sprievodnými opatreniami (sociálne intervencie, odborná pomoc a pod.) ohrozeným skupinám obyvateľov, ako sú najmä ľudia bez domova, osoby s nízkym príjmom, jednočlenné rodiny s deťmi, zdravotne postihnutí, zraniteľné skupiny obyvateľov a pod. Dňa 30.7.2024 bola výzva upravená zvýšením alokácie finančných prostriedkov z 9,19 mil. EUR na 14,2 mil. EUR a následne bola vyčerpaná. Schválených a zazmluvnených bolo 44 žiadostí a 1 žiadosť bola neschválená. Údaje o účasti osôb z MRK nie sú k dispozícii, keďže údaje na úrovni MRK sa nezberajú.

### Aktivity OP ĽZ

Aktivita 2.1.4.: Aktivita sa realizovala prostredníctvom investičných projektov, zameraných na budovanie verejných kanalizácií a miestnych vodovodov, a to na základe výzvy OPLZ-PO6-SC611-2020-2. V roku 2024 sa do týchto projektov zapojilo celkovo 23 obcí s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít prostredníctvom predmetnej výzvy.

Aktivita 2.1.5.: Aktivita sa realizovala prostredníctvom investičných projektov zameraných na dobudovanie pozemných komunikácií, a to na základe výziev OPLZ-PO6-SC611-2019-1 a OPLZ-PO6-SC611-2021-2. V roku 2024 sa do projektov zapojilo celkovo 107 obcí s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít prostredníctvom predmetných výziev.

Aktivita 3.1.1.: Aktivita sa realizovala prostredníctvom investičných projektov zameraných na zlepšenie foriem bývania s prvkami prestupného bývania, a to na základe výzvy OPLZ-PO6-SC611-2018-2. Počas sledovaného obdobia boli implementované takéto projekty celkovo v 11 obciach a bolo vytvorených 26 pracovných miest na pozícii asistentov bývania.

### Stav plnenia globálnych indikátorov

Globálne indikátory v oblasti bývania sa zameriavajú na sledovanie kvality bývania Rómov, priestorovú segregáciu a diskrimináciu pri prístupe k bývaniu. Výsledky poukazujú na dosiahnutie cieľov v oblasti základných štandardov bývania (technický stav, preľudnenosť, prístup k vode) a čiastočný pokrok v rámci skúseností s diskrimináciou pri hľadaní bývania. Údaje k indikátorom pochádzajú zo zisťovania EU SILC\_MRK 2024/2025 ako aj Sociografického mapovania rómskych komunít 2025.

Tabuľka: Prehľad plnenia indikátorov za rok 2024 v prioritnej oblasti Bývanie

| Indikátor                                                                                                                                            | Východisko | Cieľ 2024 | Hodnota 2024 | Plnenie |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|-----------|--------------|---------|
| BY_GC-I_1: Podiel Rómov žijúcich v nevyhovujúcom bývaní                                                                                              | 56%        | 53%       | 47%          | SPLNENÉ |
| BY_GC-I_2: Podiel Rómov žijúcich v domácnostiach, ktoré nemajú minimálny počet izieb podľa definície Eurostatu o preľudnenosti domácností            | 86%        | 84%       | 77%          | SPLNENÉ |
| BY_GC-I_3: Podiel Rómov žijúcich v domácnostiach bez tečúcej vody priamo v príbytku                                                                  | 29%        | 26%       | 20%          | SPLNENÉ |
| BY_GC-I_4: Podiel Rómov žijúcich v segregovaných osídleniach na Slovensku z celkového počtu Rómov žijúcich v Slovenskej republike                    | 13,5%      | N/A       |              |         |
| BY_GC-I_5: Podiel Rómov starších ako 18 rokov, ktorí sa v ostatných 12 mesiacoch cítili byť diskriminovaní z dôvodu ich etnicity pri hľadaní bývania | 19%        | 15%       | 18%          | POKROK  |

## 3.4 Prioritná oblasť Zdravie

### Globálny cieľ

Do roku 2030 výrazne zlepšiť zdravotný stav Rómov, špecificky MRK, a znížiť rozdiely v prístupe k zdravotnej starostlivosti prostredníctvom posilnenia preventívnych programov, zlepšenia dostupnosti zdravotných služieb a odstraňovania diskriminácie v zdravotníctve.

### Sumárne informácie o realizovaných aktivitách

V rámci Akčného plánu Zdravie bolo v roku 2024 monitorovaných celkovo 21 aktivít rozdelených do troch špecifických cieľov. Z pohľadu vyhodnotenia gestormi bolo 5 aktivít označených ako splnených

(24 %), 11 aktivít sa nachádzalo v stave prebiehajúcej realizácie (52 %), žiadna aktivita nebola vo fáze prípravy a 4 aktivity sa neplnili (19 %). Jedna aktivita zostala nevyhodnotená.

Panel expertov ohodnotil aktivity nasledovne: známku 1 získalo 12 aktivít (57 %), známku 2 získala 1 aktivita (5 %), známku 3 tri aktivity (14 %), žiadna aktivita nezískala známku 4 a známku 5 získali 4 aktivity (19 %). Priemerná známka v oblasti zdravia bola 2,2.

Pri pohľade na celé obdobie 2022-2024 bolo zo všetkých 27 aktivít, ktoré sa mali realizovať v tomto období, 17 vyhodnotených ako splnených, 7 ako čiastočne splnených a 3 ako nesplnených. Podrobné monitorovacie údaje všetkých aktivít sú obsahom monitorovacích správ plnenia Stratégie za jednotlivé obdobia a sú dostupné na:

<https://www.romovia.vlada.gov.sk/strategie/rok-2022/>,

<https://www.romovia.vlada.gov.sk/strategie/rok-2023/>,

<https://www.romovia.vlada.gov.sk/strategie/rok-2024/>.

### Vynaložené finančné kapacity

Celková výška finančných zdrojov čerpaných v roku 2024: 6 510 603 EUR

Štruktúra financovania: Fondy EÚ (EŠIF) predstavovali 5,4 mil. EUR (83 %) a štátny rozpočet tvoril 1,1 mil. EUR (17 %). Nižšia alokácia v oblasti zdravia zodpovedá skutočnosti, že väčšina aktivít nemá priamy vplyv na štátny rozpočet a realizujú sa v rámci kompetencií rezortu zdravotníctva.

Tabuľka: Príklady vybraných aktivít v rámci prioritnej oblasti Zdravie (údaje za rok 2024)

| Aktivita                                                                                                                                      | Vynaložené finančné prostriedky v EUR                            | Zdroj                 | Hodnotenie (škála 1/najlepšie-5/najhoršie) | Subjekt zodpovedný za plnenie aktivity |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|-----------------------|--------------------------------------------|----------------------------------------|
| 1.1.3 Tvorba pravidelných správ o nerovnostiach v zdraví medzi MRK a všeobecnou populáciou                                                    | 0                                                                |                       | 3                                          | ÚV SR (ÚSVRK)<br>MZ SR (IZA)           |
| 2.1.4 Realizácia podpory zdravia na komunitnej úrovni prostredníctvom asistentov podpory zdravia a regionálnych facilitátorov podpory zdravia | 6 510 603<br>(6 285 506,95 EUR - MRR)<br>(225 095,97 EUR - VRR)  | Fondy EÚ (EŠIF)<br>ŠR | 1                                          | ZR                                     |
| 3.3.1 Existencia pozície asistenta podpory zdravia v prostredí nemocníc                                                                       | Čerpané finančné prostriedky sú súčasťou čerpania aktivity 2.1.4 |                       | 1                                          | ZR                                     |

Aktivita 1.1.3.: Aktivita sa realizovala prostredníctvom prípravy prvej monitorovacej správy o nerovnostiach v zdravotnom stave medzi MRK a všeobecnou populáciou. Jej prvé výsledky boli prezentované na zasadnutí Tematickej pracovnej skupiny splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity pre monitorovanie a hodnotenie Stratégie. Práca na príprave správy pokračovala aj po sledovanom období.

Aktivita 2.1.4.: Aktivita je realizovaná prostredníctvom Národného projektu Zdravé komunity (2024 - 2029) implementovaného príspevkovou organizáciou MZ SR Zdravé regióny. Počas sledovaného obdobia bol Národný projekt realizovaný s naplnenými kapacitami: 289 zamestnancov na pozícii Asistent podpory zdravia (APZ) v MRR, 10 zamestnancov na pozícii APZ vo VRR a 4 regionálni manažéri podpory zdravia. Regionálna podpora zdravia pôsobila vo viac než 250 obciach a viac ako 400 sídelných komunitách s prítomnosťou MRK.

Aktivita 3.3.1.: Aktivita sa realizuje tiež prostredníctvom implementácie Národného projektu Zdravé komunity (2024 - 2029). Počas sledovaného obdobia bolo na pozícii Asistent podpory zdravia v nemocniciach (APZN) zamestnaných 17 osôb celkovo v 15 nemocniciach a špecializovaných zariadeniach.

### Stav plnenia globálnych indikátorov

Oblasť zdravia disponuje štyrmi globálnymi indikátormi, ktoré vychádzajú zo zisťovania EU SILC\_MRK, ale aj aktivít samotného AP zameriavajúceho sa na systém hodnotenia nerovností v zdraví medzi MRK a všeobecnou populáciou. Okrem tohto jediného splneného indikátora (dosiahnutá hodnota k rozdielu v očakávanej dĺžke života nie je zatiaľ k dispozícii) hodnoty indikátory týkajúce sa prístupu k poskytovaniu zdravotnej starostlivosti a skúseností s diskrimináciou v rámci jej poskytovania, naznačujú skôr mierne zhoršenie stavu pre Rómov v rámci tejto oblasti.

Tabuľka: Prehľad plnenia indikátorov za rok 2024 v prioritnej oblasti Zdravie

| Indikátor                                                                                                                                                                              | Východisko         | Cieľ 2024 | Hodnota 2024        | Plnenie   |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|-----------|---------------------|-----------|
| ZD_GC-I_1: Rozdiel v očakávanej dĺžke života pri narodení medzi MRK a všeobecnou populáciou                                                                                            | 8,1 = Ž<br>7,6 = M | /         | Nie je k dispozícii |           |
| ZD_GC-I_2: Identifikované oblasti hlavných nerovností v zdraví medzi MRK a všeobecnou populáciou                                                                                       | neexistuje         | existuje  | áno                 | SPLNENÉ   |
| ZD_GC-I_3: Podiel Rómov vo veku 16 rokov a viac, ktorí sa v priebehu posledných 12 mesiacov ocitli v situácii, keď potrebovali lekárske vyšetrenie alebo liečbu a neboli im poskytnuté | 5%                 | 4%        | 6%                  | ZHORŠENIE |
| ZD_GC-I_4: Podiel Rómov vo veku 16 rokov a viac, ktorí sa v ostatných 12 mesiacoch cítili byť diskriminovaní z dôvodu ich etnicity pri prístupe ku zdravotnej starostlivosti           | 9%                 | 8%        | 11%                 | ZHORŠENIE |

### 3.5 Prioritná oblasť Boj s protirómskym rasizmom a podpora participácie

#### Globálny cieľ

Eliminácia protirómskeho rasizmu, podpora antidiskriminácie, participácie a zvýšenie ochrany najviac zraniteľných skupín a jedincov.

#### Sumárne informácie o realizovaných aktivitách

V rámci Akčného plánu Boj s protirómskym rasizmom a podpora participácie bolo v roku 2024 monitorovaných celkovo 29 aktivít rozdelených do troch špecifických cieľov. Z pohľadu vyhodnotenia gestormi bolo 5 aktivít označených ako splnených (17 %), 13 aktivít sa nachádzalo v stave prebiehajúcej realizácie (45 %), 4 aktivity boli vo fáze prípravy (14 %) a 7 aktivít sa neplnilo (24 %).

Panel expertov ohodnotil aktivity nasledovne: známku 1 získalo 13 aktivít, známku 2 získala 1 aktivita, známku 3 tri tiež 1 aktivita, známku 4 šesť aktivít a známku 5 osem aktivít. Priemerná známka v oblasti Boj s protirómskym rasizmom a podpora participácie bola 2,8.

Čo sa týka celého obdobia implementácie AP na roky 2022-2024, zo všetkých 29 aktivít, ktoré sa mali realizovať v predmetnom období, bolo 13 splnených, 6 čiastočne splnených a 10 aktivít zostalo nesplnených. Podrobné monitorovacie údaje všetkých aktivít sú obsahom monitorovacích správ plnenia Stratégie za jednotlivé obdobia a sú dostupné na:

<https://www.romovia.vlada.gov.sk/strategie/rok-2022/>,

<https://www.romovia.vlada.gov.sk/strategie/rok-2023/>,

<https://www.romovia.vlada.gov.sk/strategie/rok-2024/>.

#### Vynaložené finančné kapacity

Celková výška finančných zdrojov čerpaných v roku 2024: 4 216 447 EUR

Štruktúra financovania: Celá suma bola financovaná zo štátneho rozpočtu (2,8 mil. EUR, 67 %) a z rozpočtu ďalších subjektov (1,4 mil. EUR, 33 %). V rámci prioritnej oblasti sa ako v jedinej nečerpali žiadne prostriedky z Fondov EÚ, keďže aktivity, na ktoré boli tieto prostriedky alokované, sa nerealizovali, resp. ich realizácia bola presunutá do ďalšieho obdobia.

Tabuľka: Príklady vybraných<sup>2</sup> aktivít v rámci prioritnej oblasti Boj s protirómskym rasizmom (údaje za rok 2024)

| Aktivita                                                                     | Vynaložené finančné prostriedky v EUR | Zdroj | Hodnotenie (škála 1/najlepšie-5/najhoršie) | Subjekt zodpovedný za plnenie aktivity |
|------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|-------|--------------------------------------------|----------------------------------------|
| Osvetové, vzdelávacie a scitlivovacie aktivity SNSĽP (1.1.1, 1.2.1. a 1.3.5) | 0                                     |       | 1                                          | SNSĽP                                  |

<sup>2</sup> V rámci tejto prioritnej oblasti uvádzame vybrané aktivity namiesto zoradenia podľa finančnej náročnosti, a to z dôvodu, že väčšina aktivít nevyžaduje pridelenie finančnej alokácie

|                                                                                                                  |        |    |   |                                                          |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|----|---|----------------------------------------------------------|
| 3.5.1 Podpora projektov, ktoré informujú a vzdelávajú o diskriminácii a prenasledovaní Rómov a Rómov v minulosti | 80 560 | ŠR | 1 | MK SR<br>(Fond pre podporu kultúry národnostných menšín) |
| 3.7.1 Podporovať projekty zamerané na prevenciu protirómskeho rasizmu a informovanosť o ňom                      | 77535  | ŠR | 1 | MS SR                                                    |

V rámci tejto prioritnej oblasti uvádzame vybrané aktivity namiesto zoradenia podľa finančnej náročnosti, a to z dôvodu, že väčšina aktivít nevyžaduje pridelenie finančnej alokácie. Niektoré z aktivít sú pritom významné z hľadiska realizácie jedným subjektom, pričom ich prínos je teda relevantný aj bez priameho finančného príspevku.

Jedným z takýchto príkladov je Slovenské národné stredisko pre ľudské práva (SNSLP). Tento subjekt v sledovanom období realizoval niekoľko významných vzdelávacích a osvetových aktivít bez priamej finančnej alokácie. Aktivita 1.1.1. *Poskytovať pravidelné školenia o protirómskom rasizme pre právnikov, sudcov, lekárov, sestry, ako aj štátnych zamestnancov, úradníkov miestnej samosprávy a ďalšie príslušné zainteresované strany zapojené do poskytovania právnych, sociálnych a zdravotných služieb vo verejnom záujme, vrátane organizácií občianskej spoločnosti*, zahŕňala vzdelávacie aktivity pre zamestnancov a zamestnankyne komunitných centier a Úradu vlády SR zamerané na protirómsky rasizmus a posilnenie kompetencií v poskytovaní právnych, sociálnych a zdravotných služieb. Aktivita 1.2.1. *Zrealizovať osvetové aktivity pre obyvateľov z marginalizovaných rómskych komunit o dodržiavaní zásady rovnakého zaobchádzania* sa sústredila na tému diskriminácie a ochrany pred ňou a osvete o činnosti SNSLP a postupe nahlasovania podnetov na SNSLP. Aktivita 1.3.5. *Zvyšovanie povedomia vybraných cieľových skupín v ozbrojených a iných silových zložkách SR o radikalizme a extrémizme* cielila na vzdelávanie zamestnancov oddelenia komunikácie a prevencie KRPZ a ORPZ v Košickom kraji a Prešovskom kraji o ľudských právach, kyberšikanovaní, extrémizme a nediskriminácii., vrátane diskusie o spolupráci s oddelením prevencie kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a Ústredím práce sociálnych vecí a rodiny s cieľom reagovať na agresivitu a extrémistické prejavy v školskom prostredí.

Aktivita 3.5.1.: Aktivita sa realizovala prostredníctvom podpory vybraných projektov prostredníctvom dotácií a štipendií Fondu na podporu kultúry národnostných menšín. Celkovo bolo počas sledovaného obdobia v danej oblasti podporených 14 projektov.

Aktivita 3.7.1.: Aktivita sa realizovala prostredníctvom podpory projektov podporených prostredníctvom MS SR v rámci dopytovo orientovanej výzvy. V roku 2024 boli podporené celkovo 3 projekty špecificky zamerané na prevenciu protirómskeho rasizmu, a jeden projekt so zameraním na prevenciu v oblastiach ako extrémizmus, zvyšovanie povedomia o holokauste, či podpora nediskriminácie.

#### Stav plnenia globálnych indikátorov

Globálne indikátory v tejto oblasti vychádzajú z dát špecializovaného zisťovania EU SILC\_MRK 2024/2025 ako aj prieskumu verejnej mienky, ktoré v roku 2024 robil na žiadosť ÚSVRK spoločnosť FOCUS. Indikátory sa zameriavajú na skúsenosti Rómov s diskrimináciou, obťažovaním a násilím z dôvodu ich etnicity, ako aj sledovanie spoločenských postojov majority a miery dôvery v kľúčové

verejné inštitúcie. Výsledky pritom naznačujú čiastkový pokrok v znižovaní osobných skúseností s diskrimináciou a násilím, no zároveň zhoršenie postojov väčšinovej populácie, ako aj klesajúcu dôveru Rómov v políciu a právny systém.

Tabuľka: Prehľad plnenia indikátorov za rok 2024 v prioritnej oblasti Boj s protirómskym rasizmom a podpora participácie

| Indikátor                                                                                                                                                                                        | Východisko | Cieľ 2024 | Hodnota 2024 | Plnenie   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|-----------|--------------|-----------|
| PP_GC-I_1: Podiel Rómov, ktorí sa v ostatných 12 mesiacoch cítili byť diskriminovaní v akejkoľvek oblasti pokrytej antidiskriminačným zákonom z dôvodu svojej etnicity, v členení podľa pohlavia | 21%        | 19%       | 20%          | POKROK    |
| PP_GC-I_2: Podiel obyvateľov Slovenska, ktorí by nechceli mať za suseda Róma                                                                                                                     | 54%        | 43%       | 68%          | ZHORŠENIE |
| PP_GC-I_3: Podiel Rómov, ktorí dôverujú polícii, v členení podľa pohlavia                                                                                                                        | 31%        | 34%       | 25%          | ZHORŠENIE |
| PP_GC-I_4: Podiel Rómov, ktorí dôverujú slovenskému právnemu systému, v členení podľa pohlavia                                                                                                   | 18%        | 19%       | 12%          | ZHORŠENIE |
| PP_GC-I_5: Podiel Rómov, ktorí za posledný rok zažili obťažovanie a nenávisťné prejavy na základe svojho etnického pôvodu, v členení podľa pohlavia                                              | 14%        | 12%       | 9%           | SPLNENÉ   |
| PP_GC-I_6: Podiel Rómov, ktorí boli za posledný rok fyzicky napadnutí na základe svojho etnického pôvodu, v členení podľa pohlavia                                                               | 1,5%       | 1         | 1            | SPLNENÉ   |

## D. VYHODNOTENIE PLNENIA ÚLOH VYPLÝVAJÚCICH Z PROGRAMOVÉHO VYHLÁSENIA VLÁDY V OBLASTI INKLÚZIE MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKÝCH KOMUNÍT

Na základe úlohy z Uznesenia vlády č. 308/2024 úloha A.3 / B.2, súvisiacu s odpočítaním plnenia Programového vyhlásenia vlády sa ÚSVRK zapojil do vytvorenia a monitorovania kľúčových ukazovateľov výkonnosti (KPI), ktoré súvisia s úlohami definovanými v Programovom vyhlásení vlády.

Súvisiaci text z Programového vyhlásenia vlády:

Vláda berie na vedomie rozsah pomoci z európskych, vnútroštátnych a iných zdrojov určenej na sociálnu inklúziu rómskej komunity, často bez výsledku a efektívnej kontroly zneužívania zdrojov. Vláda preto nemôže akceptovať stratégiu pomoci marginalizovanej rómskej komunite bez relevantného zhodnotenia účinnosti vynaložených personálnych, inštitucionálnych a finančných kapacít. Osobitne bude vládu zaujímať možnosť, obzvlášť motivácie zapojenia členov marginalizovaných skupín do pracovného trhu, ktorý je dnes poznačený nedostatkom pracovnej sily.

Vláda bude maximálne účelne a efektívne využívať finančné prostriedky z eurofondov v rámci Programu Slovensko a Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, ktorých cieľom je obnova kultúrnych pamiatok, s osobitným dôrazom na vytvorenie mechanizmu systematickej obnovy a správy hradov, zámkov a kaštieľov na Slovensku. Obnova kultúrnych pamiatok má popri význame zachovania kultúrneho dedičstva a podpory cestovného ruchu aj významný sociálny prvok, a to vo forme sociálnych podnikov, ktoré zamestnávajú pri obnove kultúrneho dedičstva významnú časť príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít. Vláda uskutoční potrebné kroky na to, aby sa dosiahla efektívna práca orgánov pamiatkovej ochrany.

Vláda je rozhodnutá pokračovať len v takých projektoch a stratégii podpory marginalizovanej rómskej komunity, ktoré sa osvedčili a priniesli merateľný efekt. Vláda je pripravená, berúc na zreteľ všetky špecifiká marginalizovanej rómskej komunity, realizovať vo svojej politike k marginalizovaným skupinám filozofiu rovnováhy medzi právami a povinnosťami dotknutých osôb.

Vláda si plne uvedomuje, že marginalizované komunity, osobitne rómska, sú vystavené prejavom a prístupom, ktoré nemajú miesto v modernej demokratickej spoločnosti, tieto prejavy a prístupy odmieta.

V roku 2025 úrad splnomocnenca pravidelne odpočtoval priebeh naplňovania nasledovných cieľov z PVV:

1. Podpora marginalizovanej rómskej komunity a sociálnej inklúzie. Odstránenie výrazných nerovností v štandardoch bývania medzi príslušníkmi marginalizovaných rómskych komunít a väčšinovým obyvateľstvom Slovenska. Zvýšenie zamestnateľnosti Rómov vytváraním príležitostí vedúcich k ich uplatneniu sa na trhu práce. Podpora intervenčných a preventívnych nástrojov proti predčasnému ukončeniu školskej dochádzky a intervencie podporujúce zotrvávanie žiakov z MRK vo vzdelávacom systéme.
2. Obnova kultúrnych pamiatok - hradý, zámky a kaštiele. Vytvorenie mechanizmu systematickej obnovy a správy hradov, zámkov a kaštieľov na Slovensku s prvkom zamestnávania osôb z MRK a RK.
3. Podpora marginalizovanej rómskej komunity a sociálnej inklúzie. Odstránenie výrazných nerovností v štandardoch bývania medzi príslušníkmi marginalizovaných rómskych komunít a väčšinovým obyvateľstvom Slovenska. Zvýšenie zamestnateľnosti Rómov vytváraním príležitostí vedúcich k ich uplatneniu sa na trhu práce. Podpora intervenčných a preventívnych nástrojov proti predčasnému ukončeniu školskej dochádzky a intervencie podporujúce zotrvávanie žiakov z MRK vo vzdelávacom systéme.

K týmto trom cieľom bolo definovaných 5 KPI:

**Cieľ 1:**

Počet vytvorených pracovných miest pre osoby z rómskych komunít a marginalizovaných rómskych komunít.

**Cieľ 2:**

Počet vytvorených pracovných miest pre MRK.

**Cieľ 3:**

Aktualizácia Stratégie rovnosti, inklúzie a participácie Rómov.

Počet osôb (žiakov a študentov) z RK a MRK zapojených do štipendijného programu.

Počet dobrovoľníckych aktivít v prospech RK a MRK.

Tabuľka: Odpočet za rok 2025.

| KPI                                                                                                  | Spolugestor | Počiatočný stav | Merná jednotka | Počiatočný stav dátum | Cieľový stav | Cieľový stav dátum | Stav KPI k 30.9.2025 | Zdroj údajov            | Typ KPI    | Rezort | Poznámka k stavu plnenia KPI k 30.9.2025                                                                              |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|-----------------|----------------|-----------------------|--------------|--------------------|----------------------|-------------------------|------------|--------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Počet vytvorených pracovných miest pre osoby z rómskych komunít a marginalizovaných rómskych komunít |             | 589             | Počet          | 30.9.2023             | 2 577 *      | 30.9.2027          | 2 034                | monitorovacie správy    | Výsledkový | ÚV SR  | KPI zahŕňa počet aktuálne obsadených miest v rámci dopytovo-orientovane výzvy Miestne občianske a preventívne služby. |
| Počet vytvorených pracovných miest pre MRK                                                           | MPSVR SR    | 0               | Počet          | 30.9.2023             | 460          | 30.9.2027          | 483                  | monitorovacie správy    | Výsledkový | ÚV SR  | Aktualizované údaje národného projektu "Ľudia a hrady".                                                               |
| Aktualizácia Stratégie rovnosti, inklúzie a participácie Rómov                                       |             | 0               | Status         | 30.9.2023             | 2            | 30.9.2027          | 1                    | Akčné plány Stratégie   | Procesný   | ÚV SR  | V danom časovom termíne neboli pripravené aktivity strategického charakteru.                                          |
| Počet osôb (žiakov a študentov) z RK a MRK zapojených do štipendijného programu                      |             | 0               | Počet          | 30.9.2023             | 80           | 30.9.2027          | 0                    | zoznam podporených osôb | Výsledkový | ÚV SR  | Predmetný projekt ešte nie je v realizácii.                                                                           |
| Počet dobrovoľníckych aktivít v prospech RK a MRK                                                    |             | 0               | Počet          | 30.9.2023             | 4 000        | 30.9.2027          | 2 204                | monitorovacie správy    | Výstupový  | ÚV SR  | Údaj je aktualizovaný o nové počty dobrovoľníckych aktivít v rámci národného projektu Rozvojové tímy.                 |

## E. SYSTÉMOVÉ PROBLÉMY A VÝZVY V OBLASTI INKLÚZIE MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKÝCH KOMUNÍT V SR

Intervencie v prospech MRK priniesli merateľné výsledky v oblastiach infraštruktúry, terénnej a komunitnej práce, zamestnanosti a vzdelávania. Napriek tomu existujú stále výzvy a potreby v investovaní štrukturálnych a inštitucionálnych deficitov, vyžadujúce systémovú reakciu.

Na úrovni samospráv nie je riešenie problémov marginalizovaného obyvateľstva zakotvené ako originálna kompetencia obce, čo znižuje motiváciu samospráv prijímať dlhodobé záväzky nad rámec podmienok projektov.

Malé obce nedokážu zabezpečiť prípravu projektovej dokumentácie, ani dlhodobú prevádzku investícií z vlastných zdrojov. Absentuje systémový mechanizmus zdieľaných kapacít alebo zlučovania obcí.

Napriek rozsiahlym investičným intervenciám **v oblasti bývania** (jednoduché pozemkové úpravy, vodovod, kanalizácie, výstavba nájomných bytov) pretrváva dopyt samospráv po intenzívnejšej pomoci v tejto oblasti a investícií do bývania. Priemerná dĺžka konaní o jednoduchých pozemkových úpravách (približne 2,5 roka) je štrukturálnym obmedzením spôsobeným nedostatkom kvalifikovanej pracovnej sily na pozemkových a lesných odboroch.

**V oblasti zamestnanosti** väčšina aktivít smeruje k manuálnej práci a sú potrebné opatrenia podporujúce vstup príslušníkov MRK do pozícií vo verejnej správe, školstve, zdravotníctve a ďalších sektoroch s vyššou pridanou hodnotou.

Pretrvávajúce predsudky a protirómsky rasizmus na trhu práce nie sú systematicky riešené v rámci aktívnej politiky trhu práce ani v kontexte inšpekcie práce.

**V oblasti vzdelávania** je situácia charakterizovaná pretrvávajúcou segregáciou, nedostatočnou podporou inkluzívneho vzdelávania a systémovými medzermi v personálnom zabezpečení škôl vrátane kritického nedostatku podporných tímov (asistenti učiteľa, školskí psychológovia, špeciálni pedagógovia) najmä v školách s vyšším podielom žiakov z MRK.

Predsudky, stereotypy a diskriminačné praktiky v školskom prostredí (vrátane vnútornej segregácie v triedach) sú nedostatočne reflektované v systéme vzdelávania pedagógov.

**V oblasti zdravia** pretrváva nízka zdravotná gramotnosť a nedôvera voči zdravotníckym inštitúciám. Zároveň skúsenosti s diskrimináciou limitujú preventívnu starostlivosť a včasné vyhľadávanie pomoci.

Výzvou ostáva tiež nedostatočná kultúrna kompetencia zdravotníckeho personálu a absencia anti-bias vzdelávania v medicínskych programoch.

Prierezovou výzvou **naprieč všetkými oblasťami** je protirómsky rasizmus (vrátane inštitucionálneho) a nízka participácia Rómov na rozhodovacích procesoch. V spoločnosti pretrváva vysoká miera protirómskeho rasizmu v každodennom styku s verejnými inštitúciami pri súčasne nízkom počte nahlásených a vyriešených prípadov z dôvodu nedôvery v inštitúcie.

Pretrvávajúce predsudky a stereotypy v majoritnej spoločnosti nie sú systematicky riešené formálnym vzdelávaním ani osvetovými kampaňami.

## F. NÁVRHY OPATRENÍ NA ZLEPŠENIE SITUÁCIE MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKÝCH KOMUNITÍ

V oblasti ďalšieho zlepšenia situácie MRK vychádza ÚSVRK z odborných záverov, že udržateľná inklúzia marginalizovaných rómskych komunití nie je projektom obmedzeného trvania, ale dlhodobou inštitucionálnou transformáciou vyžadujúcou systémovú medzirezortnú koordináciu, dostatočné a

predvídateľné verejné financovanie, dôslednú protidiskriminačnú politiku a skutočnú participáciu ľudí, ktorých sa tieto politiky bezprostredne týkajú. Všetky nižšie identifikované opatrenia priamo nadväzujú na opatrenia zakotvené v Akčných plánoch Stratégie 2030, pričom jednotliví gestori úloh pre každé z nich definujú konkrétny postup realizácie a časový horizont.

ÚSVRK identifikuje najmä nasledovné opatrenia, ktoré môžu významným spôsobom zlepšiť podmienky pre socio-ekonomickú integráciu marginalizovaných rómskych komunít:

- Navrhnuť právny alebo podzákonný mechanizmus (napr. memorandá o spolupráci s merateľnými záväzkami), ktorý vytvorí reálne stimuly a zodpovednosť sektorových ministerstiev za plnenie ich príspevku k Stratégii 2030.
- V spolupráci s MŠVVaM SR a MV SR iniciovať zavedenie a systematizáciu anti-bias a antidiskriminačného vzdelávania do kontinuálneho vzdelávania pedagogických zamestnancov, príslušníkov Policajného zboru a zamestnancov orgánov verejnej správy v kontakte s MRK.
- V spolupráci so Slovenským národným strediskom pre ľudské práva navrhnuť a pilotovať mechanizmus cieleného inštitucionálneho auditu protidiskriminačných politík vo vybraných inštitúciách (školy, úrady práce, zdravotnícke zariadenia) v obciach s výraznou prítomnosťou MRK.
- V rámci vlastnej mediálnej kompetencie posilniť antidiskriminačnú komunikáciu zameranú na väčšinovú populáciu — nielen informovanie o projektoch, ale budovanie príbehov pozitívnej zmeny a vzájomného porozumenia, vrátane spolupráce s cirkvami a komunitnými lídrami mimo rómskej komunity.
- Iniciovať medzirezortné rokovanie s MPSVaR SR a Inšpekciou práce o zavedení proaktívnych opatrení voči diskriminácii na trhu práce pri zamestnávaní osôb z MRK.
- Pri revízii Akčného plánu Stratégie 2030 na roky 2028–2030 presadzovať explicitné finančné záväzky štátneho rozpočtu k intervenčným oblastiam s preukázanou dlhodobou efektívnosťou (terénna sociálna práca, komunitná zdravotná mediácia).
- Iniciovať medzirezortné rokovanie s MF SR a MPSVaR SR o možnosti zriadenia vyrovnávacieho mechanizmu / záručného fondu pre malé obce, ktoré nedokážu zabezpečiť spolufinancovanie a udržateľnosť projektov z EÚ fondov.
- Iniciovať v spolupráci so ŠÚ SR, MPSVaR SR a MŠVVaM SR prípravu pilotného zberu dát o zdravotných, vzdelávacích a pracovných nerovnostiach relevantných pre MRK, kompatibilného s medzinárodnými štandardmi (Eurostat, FRA).
- Iniciovať legislatívnu analýzu možnosti zakotvenia riešenia problémov MRK ako originálnej kompetencie obcí alebo jej explicitného financovania zo štátneho rozpočtu.

ÚSVRK bude naďalej priebežne monitorovať plnenie opatrení Akčných plánov prostredníctvom metodiky monitorovania a hodnotenia, ktorý je v rámci EÚ jedinečný a v zahraničí vysoko pozitívne vnímaný. Plnenie úloh bude predmetom sledovania Radou vlády SR pre inklúziu MRK.

## Zoznam použitých skratiek

|                    |                                                                                                                                                        |
|--------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>AP</b>          | akčný plán                                                                                                                                             |
| <b>APZ</b>         | asistent podpory zdravia                                                                                                                               |
| <b>APZN</b>        | asistent podpory zdravia v nemocniciach                                                                                                                |
| <b>ARK2019</b>     | Atlas rómskych komunít 2019 alebo jeho následné ekvivalenty                                                                                            |
| <b>BBSK</b>        | Banskobystrický samosprávny kraj                                                                                                                       |
| <b>BSK</b>         | Bratislavský samosprávny kraj                                                                                                                          |
| <b>CERD</b>        | Výbor OSN pre odstránenie rasovej diskriminácie                                                                                                        |
| <b>CEZ</b>         | Centrálna evidencia zmlúv                                                                                                                              |
| <b>CVTI SR</b>     | Centrum vedecko-technických informácií                                                                                                                 |
| <b>DOP</b>         | dopytovo-orientovaný projekt                                                                                                                           |
| <b>EFRR</b>        | Európsky fond regionálneho rozvoja                                                                                                                     |
| <b>EK</b>          | Európska komisia                                                                                                                                       |
| <b>ESF+</b>        | Európsky sociálny fond plus                                                                                                                            |
| <b>EŠIF</b>        | Európske štrukturálne a investičné fondy                                                                                                               |
| <b>EÚ</b>          | Európska únia                                                                                                                                          |
| <b>JPÚ</b>         | jednoduché pozemkové úpravy                                                                                                                            |
| <b>KPI</b>         | klúčové ukazovatele výkonnosti                                                                                                                         |
| <b>KR PZ</b>       | Krajské riaditeľstvo policajného zboru                                                                                                                 |
| <b>KSK</b>         | Košický samosprávny kraj                                                                                                                               |
| <b>MD SR</b>       | Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky                                                                                                              |
| <b>MF SR</b>       | Ministerstvo financií Slovenskej republiky                                                                                                             |
| <b>MH SR</b>       | Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky                                                                                                         |
| <b>MIRRI SR</b>    | Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky                                                                    |
| <b>MOaPS</b>       | miestne občianske a preventívne služby                                                                                                                 |
| <b>MPRV SR</b>     | Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky                                                                                   |
| <b>MPSVaR SR</b>   | Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky                                                                                      |
| <b>MRK</b>         | marginalizované rómske komunity                                                                                                                        |
| <b>MRR</b>         | menej rozvinutý región                                                                                                                                 |
| <b>MS SR</b>       | Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky                                                                                                       |
| <b>MŠVVaM SR</b>   | Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky                                                                                  |
| <b>MV SR</b>       | Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky                                                                                                               |
| <b>MZV SR</b>      | Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky                                                                           |
| <b>MŽP SR</b>      | Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky                                                                                                 |
| <b>NFP</b>         | nenávratný finančný príspevok                                                                                                                          |
| <b>NP</b>          | národný projekt                                                                                                                                        |
| <b>NP A-PVP</b>    | Národný projekt Asistencia obciam s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít pri usporiadaní právnych vzťahov k pozemkom pod osídleniami        |
| <b>NP MaHIP I.</b> | Národný projekt Monitorovanie a hodnotenie inkluzívnych politík zameraných na rómsku populáciu, predovšetkým marginalizované rómske komunity – I. fáza |
| <b>NP RT I.</b>    | Národný projekt Rozvojové tímy I.                                                                                                                      |
| <b>OPLZ</b>        | Operačný program Ľudské zdroje                                                                                                                         |
| <b>ORPZ</b>        | Okresné riaditeľstvo policajného zboru                                                                                                                 |
| <b>OSN</b>         | Organizácia spojených národov                                                                                                                          |
| <b>PO</b>          | programové obdobie                                                                                                                                     |

|               |                                                                   |
|---------------|-------------------------------------------------------------------|
| <b>POO</b>    | Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky                      |
| <b>P SK</b>   | Program Slovensko                                                 |
| <b>PSK</b>    | Prešovský samosprávny kraj                                        |
| <b>PVV</b>    | Programové vyhlásenie vlády                                       |
| <b>RK</b>     | Rómske komunity                                                   |
| <b>RO</b>     | riadiaci orgán                                                    |
| <b>RT</b>     | rozvojové tímy                                                    |
| <b>RÚVZ</b>   | Regionálny úrad verejného zdravotníctva                           |
| <b>SEP</b>    | Sekcia európskych programov                                       |
| <b>SNSĽP</b>  | Slovenské národné stredisko pre ľudské práva                      |
| <b>SO</b>     | sprostredkovateľský orgán                                         |
| <b>SR</b>     | Slovenská republika                                               |
| <b>ŠR</b>     | štátny rozpočet                                                   |
| <b>TSP</b>    | terénna sociálna práca                                            |
| <b>UNHCR</b>  | Úrad Vysokého komisára OSN pre utečencov                          |
| <b>ÚPSVaR</b> | Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny                          |
| <b>ÚSVRK</b>  | Úrad splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity |
| <b>ÚV SR</b>  | Úrad vlády Slovenskej republiky                                   |
| <b>VO</b>     | verejné obstarávanie                                              |
| <b>VRR</b>    | viac rozvinutý región                                             |
| <b>VÚC</b>    | vyšší územný celok                                                |
| <b>ZŠ</b>     | základná škola                                                    |
| <b>ŽoNFP</b>  | žiadosť o nenávratný finančný príspevok                           |
| <b>ŽoP</b>    | žiadosť o platbu                                                  |